

ԼՈՒՅՍ

Մշակութային և հասարակական ամսագիր

لويس

LOUYS

Armenian Monthly

ISSN 1682-5446

Իմ կյանքի ամենամեծ երջանկությունը
եղել է հայոց լեզվին տիրապետելը:

ՎԻԿՏՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ

Պայքարենք լատինատառ հայերենի դեմ

192, Հոկտեմբեր 2014 թ.

No 192, Oct. 2014

شماره ۱۹۲ آبان ماه ۱۳۹۳

Այս համարում

Հայերեն բաժին

1- Իրանահայ Համայնք.....	1
2- Հայաստան.....	2
3- Արցախ.....	9
4- Արեւմտյան Հայաստան.....	10
5- Միյություն.....	12
6- Միջազգային.....	17
7- Խոհեր.....	19
8- Գծանկարչություն.....	20
9- Առաձանի.....	20

Պարսկերեն բաժին

1- Լուրեր.....	1-4
----------------	-----

Շապիկի առաջին էջում՝ Երեւանը դարձավ 2796 տարեկան
Վերջին էջում՝ Լույս են տեսել Էդ. Բաղդասարյանի նոր գրքերը

Համար 192, Հոկտեմբեր 2014 թ.

No. 192, October 2014

شماره ۱۹۲ آبان ماه ۱۳۹۳ - ماهنامه لویس

ԼՈՒՅՍ

Մշակութային եւ հասարակական ամսագիր

Արտոնատեր եւ գլխավոր խմբագիր՝

Էդ. Բաղդասարյան

Փոստարկը 15875-9488 Թեհրան - Իրան

Էլեկտրոնային փոստ՝ louys_monthly@yahoo.com

Ինտերնետային հասցեն՝ www.louysonline.com

LOUYS

Armenian Cultural and Social Monthly

License-holder and Editor-in-Chief

Ed. Baghdasarian

www.Edic-Baghdasarian.com

POBox 15875-9488 Tehran – Iran

E-mail : louys_monthly@yahoo.com

Internet : www.louysonline.com

Թերթի Գինը՝ Հատավաճառ - 5000 ռիալ
Բաժանորդագրություն՝

Իրան՝ մեկ տարի՝ 60,000 ռիալ

Արտասահման՝ մեկ տարի՝ 50 ԱՄՆ դոլար

Հոդվածների հեղինակների կարծիքները կարող են
չհամընկնել խմբագրության տեսակետներին:
Արտատպության դեպքում հղումը «ԼՈՒՅՍ» - ին
պարտադիր է:

Հայաստանի խորհրդարանում տեղի ունեցած ահաբեկչությունից անցել է 15 տարի

15 տարի առաջ՝ հոկտեմբերի 27-ին, ոճրագործների խումբը՝ Նաիրի Հունանյանի գլխավորությամբ, ներխուժեցին Հայաստանի Ազգային ժողովի նիստերի դահլիճ եւ դիմահար կրակոցներով սպանեցին կառավարության եւ խորհրդարանի անդամներին:

Ահաբեկչության զոհ դարձան երկրի վարչապետ, Սպարապետ Վազգեն Սարգսյանը, խորհրդարանի նախագահ Կարեն Դեմիրճյանը, ԱԺ փոխնախագահներ Յուրի Բախշյանն ու Ռուբեն Միրոյանը, օպերատիվ հարցերի նախարար Լեոնարդ Պետրոսյանը, խորհրդարանի պատգամավորներ Արմենակ Արմենակյանը, Հենրիկ Աբրահամյանը եւ Միքայել Բոթանյանը:

Ահաբեկիչների նկատմամբ դատավարությունը տեւեց 2001-2003 թվականները: 6 ահաբեկիչները, այդ թվում՝ նրանց ղեկավար Նաիրի Հունանյանը, նրա եղբայր Կարեն Հունանյանը, նրա քեռին՝ Վոսաթ Գալստյանը, Դերենիկ Բեջանյանը, Էդիկ Գրիգորյանը եւ Աշոտ Կնյազյանը դատապարտվեցին ցմահ ազատազրկման: Համլետ Ստեփանյանը դատապարտվեց 14 տարվա ազատազրկման:

3 տարի տեւած դատավարությունն այդպես էլ չկարողացավ կամ չցանկացավ վեր հանել ահաբեկչության կազմակերպիչներին եւ մինչ օրս էլ հասարակությունը լուրջ կասկածներ ունի կազմակերպիչների մասով:

Իրանահայ Համայնք

Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի այցելությունը՝ Նոր Ջուղա

Երեքշաբթի, հոկտեմբերի 21-ի կեսօրին՝ ժամը 12:40-ին, Նոր Ջուղայի հայոց ազգային կրթահամալիրի աշակերտության ոգեշնչող բացականչության ներքոյ, կրթարան մուտք գործեց Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանը եւ նրան ընկերակցող Հայաստանի Հանրապետության նախարարներից ու պետական բարձրաստիճան այրերից բաղկացած պատվիրակությունը, Իրանում ՀՀ-ի դեսպան Գրիգոր Առաքելեանը, ՀՀ-ում Իրանի դեսպան Մոհամմադ Ռեիսին, Սպահանի նահանգապետ Ռասուլ Զարգարվուրդը եւ Հայաստանի Հանրապետության ու Սպահանի պետական պաշտօնատար անձինք:

Յարգելի հիւրերին դպրոցի մուտքի մօտ դիմաւորեցին Սպահանի հայոց թեմի Կրթական խորհրդի, Սպահանի կրթա-դաստիարակչական հիմնարկի եւ հայոց դպրոցի պատասխանատուները, ապա պատվիրակությունը մօտեցաւ դպրոցի բակում շարքեր կազմած աշակերտներանը, ովքեր Իրանի Իսլ. Հանրապետության եւ Հայաստանի Հանրապետության դրօշների ծածանումով եւ ուրախ կանչերով ողջունեցին հիւրերին:

Կրթական խորհրդի կողմից բարիգալստեան խօսք ընթերցեց Ջանսոն Աղաբաբայեանը, համալիրի պատմութեան համար փայլուն մի էջ համարելով ՀՀ-ի վարչապետի եւ նախարարների ու բարձրաստիճան պատվիրակութեան ներկայութիւնը: Ապա հայոց դպրոցի տարբեր բաժանմունքների աշակերտներն անհատական եւ խմբական ասմունքներ, երգեր ու խօսքերի մի կոկիկ յայտագիր ձօնեցին վարչապետին եւ հիւրերին:

Գեղարուեստական ծրագրից յետոյ արտայայտեց ՀՀ վարչապետը, ով իր գնահատանքի խօսքն ուղղեց աշակերտութեանը եւ ուսուցիչներին: Նա ի ուրախութիւն

բոլորի, յայտնեց, որ Հայաստանի Հանրապետութեան պատկան մարմիններն իրենց ամբողջական զօրակցութիւնը կը բերեն կրթահամալիրի բոլոր ձեռնարկների իրականացման ուղղութեամբ եւ ոչ մի ջանք չեն խնայելու կրթարանի վերելքի համար: Հանդիպման աւարտին պրն. վարչապետը մօտկից շփուեց եւ զրուցեց աշակերտութեան հետ:

Այնուհետեւ վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանն ու նրան ընկերակցող պատվիրակությունը ժամը 15:30-ին այցելեցին Նոր Ջուղայի Հ. Մ. Ս. «Արարատ» միութիւն, մասնակցելու Սպահանի հայոց թեմի Թեմական խորհրդի կողմից կազմակերպւած ճաշկերոյթին, որին նոյնպէս իրենց ներկայութեամբ պատուեցին ու մեծ շուք պարգեւեցին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա Վեհափառ Հայրապետը, իրանահայ երեք թեմերի թեմակալ առաջնորդներն ու իրենց ընկերակցող հոգեւորականաց դասը: Գաշկերոյթին ներկայ էին նաեւ Ս. Յովսէփ Արեւմաթացի եկեղեցու 350-ամեակին նւիրած խորհրդածոյովի շրջագծում հրաւիրեալներն ու դասախօսները, շրջանի Հայ Դատի յանձնախմբի, Սպահանի հայոց թեմի ազգային մարմինների, միութիւնների եւ հայոց ազգային դպրոցների ներկայացուցիչները:

Ճաշկերոյթն աւարտուելուն պէս պրն. Աբրահամեանը եւ միւս պետական հիւրերը այցելեցին Ս. Ամենափրկիչ վանք, ուր նախ ծաղիկներ մատուցեցին Հայոց Տեղասպանութեան գոհերի յիշատակին կառուցւած յուշարձանին, որից յետոյ վանքի «Օաղկեայ» դահլիճում հանդիպում կայացաւ նշւած հիւրերի, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա Վեհափառ Հայրապետի եւ իրանահայ երեք թեմերի առաջնորդների ու Սպահանի հայոց թեմի Պատգամաւորական ժողովի դիւանի եւ Թեմական խորհրդի անդամների միջեւ: Հանդիպման ընթացքում բարիգալստեան եւ թեմի ազգային մարմինների մասին բացատրութեամբ հանդէս եկաւ Սպահանի հայոց թեմի առաջնորդ Տ. Բաբգէն եպս. Չարեանը, ապա արտայայտեց ՀՀ Սփիւռքի նախարար Հրանուշ Յակոբեանը, ով դրատանքի խօսք ուղղեց Նոր Ջուղայի պատմական անցեալի եւ հարուստ մշակոյթի մասին: Այնուհետեւ պրն. վարչապետի միջոցով Արարատ լեռը պատկերւած մի գեղանկարչութիւն նւիրեց Սպահանի հայոց թեմին, իսկ թեմիս կողմից ձեռամբ Վեհափառ Հայրապետի, ՀՀ վարչապետին եւ նրան ընկերակցող 7 նախարարներին շնորհեցին Ս. Յովսէփ Արեւմաթացի եկեղեցու 350-ամեակի յոբելեանական յանձնախմբի գերբը պատկերող յուշամեդալներ:

Հանդիպումից յետոյ, Պետական հիւրերն այցելեցին Ս. Յովսէփ Արեւմաթացի եկեղեցի, ապա վանքի Խաչատուր վրդ. Կեսարացու անւան թանգարան:

Վարչապետ Յովիկ Աբրահամեանը երեկոյեան մասնակցեց նաեւ Ս. Յովսէփ Արեւմաթացի եկեղեցու 350-ամեակին նւիրած եզրափակիչ ձեռնարկին, որից յետոյ մեկնեց Սպահանի օդանաւակայան՝ Հայաստան վերադառնալու նպատակով:

Հայաստան

Ռոբերտ Քոչարյանը շահագրգռված է, որ հոկտեմբերի 27-ը չբացահայտվի. Արամ Սարգսյան

27.10.2014

Հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչության հետեւանքով գոհված Վազգեն Սարգսյանի եղբայրը՝ «Հանրապետություն» կուսակցության քաղաքական նախագահ Արամ Սարգսյանը, Հոկտեմբերի 27-ի գործը համարում է չբացահայտված: Նա համաձայն է ՀՀ շատ քաղաքական գործիչների այն տեսակետի հետ, որ Հոկտեմբերի 27-ի ոճրագործությունը արտաքին միջանորոգության հետեւանք է, սակայն կարծում է, որ եթե ներքին համապատասխան ծառայությունները անթույլատրելի անգործության մեջ չլինեին, հնարավոր կլինել խուսափել ողբերգությունից:

«Գործընթացները եւ դատաքննության զարգացումը հուշում էին, որ գործող նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը շահագրգռված է, որ գործը չբացահայտվի: Ինչ-ինչ բաներից վախենալով ամեն օրը ընթերցում էր եղ գործի նախաքննությունը, դատաքննությունը արագացնում էր, դանդաղացնում էր: Ես էն գործն էր, որի բացահայտումը պիտի ցույց տար, թե ովքեր են Հայաստանի թշնամները»,- այս մասին այսօր՝ հոկտեմբերի 27-ին, «Եռաբլուր» պանթեոնում լրագրողների հետ գրույցում ասաց Արամ Սարգսյանը:

Արամ Սարգսյանը նշեց, որ Հոկտեմբերի 27-ը բացահայտված չի կարելի համարել, քանի որ եւ իր, եւ հասարակության մոտ կան բազմաթիվ հարցեր. «Հասարակության մոտ բազմաթիվ հարցեր կան՝ սկսած Հոկտեմբերի 27-ի կազմակերպումից, զենքերը ԱԺ տանելուց, էլ կրակոցներից յուրաքանչյուր գոհվածի առանձին գոհվելու պայմաններից: Անհասկանալի է, որ երկրի նախագահը գնում է բանակցության, երկու ժամ առաջ սենյակ են պատրաստում նախագահի համար եւ այդ սենյակը չի գաղտնայվում: Իսկ եթե գաղտնայվել է, ո՞ր են այդ գաղտնայվածի ձայնագրությունները, ի՞նչ երրորդ ձայնագրության մասին էր խոսում Տիգրան Նաղդալյանը: Բազմաթիվ հարցեր կան, որոնք առեղծված են մնացել»:

Վազգեն Սարգսյանի եղբայրը կարծում է, որ աշխարհաքաղաքական խնդիրները, վերջին շրջանի զարգացումները եւս ապացուցում են, որ գործը բացահայտված չէ:

«Հոկտեմբերի 27-ը ոճրագործություն էր երկրի պետականության, ժողովրդի դեմ: Երկիրը այն ժամանակ տարածաշրջանում առաջատար էր դարձել, Թուրքիայում եւ Իրանում էլ ընկալումը լրիվ ուրիշ էր Վազգեն Սարգսյանի եւ Կարեն Դեմիրճյանի պարագայում: Ակնհայտ է, որ Հոկտեմբերի 27-ը ոճրագործություն էր, երկրի պետականության, ժողովրդի դեմ: Հետ հայացք գցելով նախկին ու ներկա քաղաքական զարգացումների վրա, տեսնելով, թե ինչ տեղի ունեցավ, երբ Վրաստանն ուզեց ինքնուրույն որոշումներ կայացնել, ինչպես կորցրեց Աբխազիան եւ Օսեթիան, ինչ քաղաքական գործընթացներ եղան, ինչ տեղի ունեցավ Ուկրաինայում, երբ որոշեց առանձին հանդես գալ առանց մեր մեծ եղբոր օժանդակության ու աջակցության: Ռուսաստանը իրենից անջատվող ցանկացած երկրի ինչ-որ կերպ պարտադրում կամ պատժում է»,- ասաց Արամ Սարգսյանը:

Արամ Սարգսյանը նշեց, որ Հոկտեմբերի 27-ի ոճրագործությունը մեր պետությունը հետ մղելու նպատակ ուներ. «Եթե հիշում եք, այդ ժամանակ Վազգեն Սարգսյանը վերադարձավ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներից եւ Գյումրիում Ֆելիքս Փիրումյանի նշանակման ժամանակ ասաց, որ շատ կարճ ժամանակում խնդիրներ են լուծվելու: Այդ ժամանակ Հայաստանի իշխանությունները՝ Կարեն Դեմիրճյանն ու Վազգեն Սարգսյանը, լուրջ հեղինակություններ էին տարածաշրջանում եւ տարածաշրջանից դուրս: Նրանց արժանապատվությունն ու ինքնասիրությունը ոտնահարելու փորձ անգամ որեւէ քաղաքական գործիչ կամ պետության ղեկավար իրեն թույլ չէր տա»:

Լրագրողի այն հարցին, թե ինչպիսին կլինե՞ր Հայաստանը, եթե չլինե՞ր Հոկտեմբերի 27-ի ողբերգությունը, Արամ Սարգսյանը պատասխանեց.

«Իմ մոտեցումները շատ սուբյեկտիվ կլինեն, քանի որ Վազգենը իմ եղբայրն էր: Ես համոզված եւ հավատացած եմ, որ բացարձակ այլ Հայաստան կունենայինք՝ ճանաչելով թե Վազգենին, թե Կարեն Դեմիրճյանին, թե «Արդարություն եւ դաշինք» այդ գործընթացը, որն սկսեց հիմք դնելով ժողովրդավարության: Հավատացե՛ք, որ Վազգեն Սարգսյանը էսօրվա այս իշխանությունների վարած ընտրությունների նման ինքն էլ կարող էր, առանց Կարեն Դեմիրճյանի, Հանրապետականով մեծամասնություն վերցնել: Բայց Վազգենը հստակ հասկացավ, որ էդ ճանապարհը փակուղային է, էդ փակել է պետք: Արժանապատվություն ուներ այս երկիրը, տարածաշրջանում գործող էր դարձել»:

Վազգեն Սարգսյանի խոսքով, այսօր մեր երկիրը այլ կլինե՞ր, քանի որ հոկտեմբերի 27-ի գոհերը խորը բարոյականություն ունեցող լիդերներ էին:

«Չոհերը խոր բարոյականության մարդիկ էին, լուրջ բարոյականության, ոչ մեկ չի կարող ասել, որ էն ժամանակ, երբ Ալիևները մատանիներ էին նվիրում Բրեժնեւին, Դեմիրճյանը նման բան չի արել եւ թույլ չի տվել, որ իր ինքնասիրությունը ոտնահարեն, նույն կերպ Վազգեն Սարգսյանը: Ինքը չէր խմում Գրաչովի կենսաքիմիկատիկա Պավել Գրաչովն էր խմում Վազգենի կենսաքիմիկա, եւ Վազգենին իր եղբայրը համարում: Սրանք մարդիկ էին, որոնք կարողանում էին իրենց շրջապատում դրսեւորել, կարողանում էին լիդեր լինել, որ դրսից եկածները իրենց սպասեն եւ ոչ թե իրենք նրանց: Նաեւ էդ առումով շատ համեստ էին իրենց ապրուստի մեջ: Նայե՛ք Դեմիրճյանի թողած տուն տեղը, հնարավորությունը, նայե՛ք Վազգենինը, բացի այդ հպարտությունից, բացի էդ հաղթանակից ոչինչ չունեն»,- ասաց Արամ Սարգսյանը:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Մի օր ճշմարտությունը ջրի երես դուրս կգա. Արմեն Սարգսյան

27.10.2014

«Հ պաշտպանության նախարարի խորհրդական, Հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչության հետևանքով գոհված Վազգեն Սարգսյանի եղբայր Արմեն Սարգսյանը կարծում է, որ Հոկտեմբերի 27-ի ճշմարտությունը վաղ թե ուշ «ջրի երես դուրս կգա»:

«Ընդամենը մի փոքր ցանկություն, ավելի խորը ցանկություն է պետք, որ կարողանան ի հայտ բերել», - այսօր՝ Հոկտեմբերի 27-ի 15-րդ տարելիցին, լրագրողների հետ զրույցում ասաց Արմեն Սարգսյանը:

Ընդգծելով, որ դա իր անձնական կարծիքն է, Արմեն Սարգսյանն ասաց, որ իր համոզմամբ, կատարվածի մեղավորները միայն դրա համար պատժված անձինք չեն եղել:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Բոլորովին այլ երկրում կապրեինք, եթե չլիներ Հոկտեմբերի 27-ը. Ստեփան Դեմիրճյան

27.10.2014

Իշխանություններն ամեն ինչ արեցին հոկտեմբերի 27-ի գործը կոծկելու համար: Այս մասին այսօր՝ Հոկտեմբերի 27-ի 15-րդ տարելիցին, լրագրողների հետ զրույցում ասաց ՀԺԿ նախագահ Ստեփան Դեմիրճյանը:

Նրա խոսքով՝ Հոկտեմբերի 27-ի գործով դատավարությունը չլիարատեց հասարակության կասկածները:

«Հոկտեմբերի 27-ի ծանր հետևանքներն առ այսօր հաղթահարված չեն: Համոզված եմ, որ բոլորովին այլ երկրում կապրեինք այսօր, եթե չլիներ Հոկտեմբերի 27-ը», - ասաց Ստեփան Դեմիրճյանը:

Համոզմունք հայտնելով, որ ոճրագործությունն իրականացնողների հետևում այլ ուժեր են կանգնած եղել,

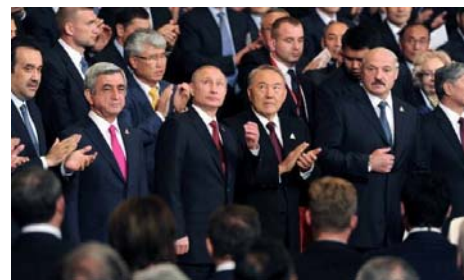
Ստեփան Դեմիրճյանը հույս հայտնեց, որ ճշմարտությունը ի վերջո կբացահայտվի:

Հիշեցնենք, որ 15 տարի առաջ հոկտեմբերի 27-ին ահաբեկիչների խումբը՝ Նաիրի Հունանյանի գլխավորությամբ, ներխուժեց Հայաստանի ԱԺ նիստերի դահլիճ եւ դիմահար կրակոցներով սպանեց կառավարության եւ եւ խորհրդարանի անդամներին: Ահաբեկչության զոհ դարձան երկրի վարչապետ, Սպարապետ Վազգեն Սարգսյանը, խորհրդարանի խոսնակ Կարեն Դեմիրճյանը, ԱԺ փոխնախագահներ Յուրի Բախշյանն ու Ռուբեն Միրոյանը, օպերատիվ հարցերի նախարար Լեոնարդ Պետրոսյանը, խորհրդարանի պատգամավորներ Արմենակ Արմենակյանը, Հերիկ Աբրահամյանը եւ Միքայել Բոթանյանը:

Ահաբեկիչների նկատմամբ դատավարությունը տեւեց երեք տարի (2001-2003): 6 ահաբեկիչները, այդ թվում նրանց ղեկավար Նաիրի Հունանյանը, նրա եղբայր Կարեն Հունանյանը, նրա քեռին՝ Վռամ Գալստյանը, Դերենիկ Բեջանյանը, Էդիկ Գրիգորյանը եւ Աշոտ Կնյազյանը դատապարտվեցին ցմահ ազատազրկման: Համվետ Ստեփանյանը դատապարտվեց 14 տարվա ազատազրկման: 3 տարի տեւած դատավարությունն այդպես էլ չկարողացավ կամ չցանկացավ վեր հանել ահաբեկչության կազմակերպիչներին եւ մինչ օրս էլ հասարակությունը լուրջ կասկածներ ունի կազմակերպիչների մասով: Շատերը այնգում են, որ դրա թիկունքում կանգնած է եղել իշխանության այն հատվածը, որը ահաբեկչությունից հետո ամբողջությամբ տեր դարձավ երկրի իշխանությանը:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

2014-10-10 / Մինսկում ստորագրվել է Եվրասիական տնտեսական միության մասին պայմանագրին Հայաստանի միանալու մասին պայմանագիրը

Բելառուսի մայրաքաղաք Մինսկում ավարտվել է Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի նիստը, որտեղ ի թիվս այլ փաստաթղթերի ստորագրվել է Եվրասիական տնտեսական միության մասին պայմանագրին Հայաստանի միանալու մասին պայմանագիրը: Նախագահ Սերժ Սարգսյանը ևս մեկ անգամ շնորհակալություն է հայտնել պետությունների ղեկավարներին՝ այդ գործընթացին քաղաքական աջակցության համար և վստահեցրել, որ Հայաստանը մեծ պատասխանատվությամբ կվերաբերի Եվրասիական տնտեսական միությանն անդամակցությանը: Նախագահը հույս է հայտնել, որ ԵՏՄ անդամ երկրների ղեկավարները կօգնեն իրենց ազգային խորհրդարաններում մինչև տարեվերջ վավերացնելու այդ պայմանագիրը, որպեսզի հաջորդ տարի հունվարի 1-ից Հայաստանը ևս սկսի իր աշխատանքը:

Քաղմահագարանոց հանրահավաքի ժամանակ իշխանություններից պահանջեցին հեռանալ

Հոկտ. 24, 2014: Երեւանում անցկացվող քաղմահագարանոց ցույցի ամբիոնից իշխանություններից պահանջեցին հեռանալ: Ի տարբերություն ավելի վաղ ելույթ ունեցած ԲՀԿ ներկայացուցիչների՝ «Ժառանգություն» կուսակցության կառավարման խորհրդի փոխնախագահ Արմեն Մարտիրոսյանը հանդես եկավ Հայաստանի իշխանությունների հեռանալու անհրաժեշտության մասին կոչով:

Նրա խոսքով, դեռևս 2013 թվականի նախագահական ընտրությունների ժամանակ Հայաստանի ժողովուրդը դեմ քվեարկեց ներկա իշխանություններին, ավելին, անցած մեկուկես տարիներին հանրապետության ղեկավարությունն ամբողջությամբ տանուլ տվեց ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին քաղաքական ասպարեզում:

«Այսօր մենք իշխանական ռեժիմի փոփոխություն պահանջելու իրավունք ունենք: Առաջին անգամ ԲՀԿ-ն, ՀԱԿ-ը եւ «Ժառանգություն»-ը կանգնած են ուսուսի տված՝ չնայած տարբեր գաղափարախոսություն են քարոզում: Երկիրը չափազանց ծանր վիճակում է, այդ պատճառով քաղաքական եւ հասարակական բոլոր գործիչները, որոնք իսկապես դեմ են հանդես գալիս իշխանություններին, պետք է միանան մեզ»,- նշեց Մարտիրոսյանը:

Իշխանությունների հեռացման գործընթաց սկսելու կոչով հանդես եկավ ՀԱԿ խորհրդարանական խմբակցության քարտուղար Արամ Մանուկյանը, ով շեշտադրեց աղետալի չափերի հասնող արտագաղթը, ինչն արդեն վտանգ է ներկայացնում ազգային անվտանգության համար:

Ելույթը նա ավարտեց՝ վանկարկելով «Մերժիկ, հեռացի՛ր», որին միացել է նաեւ ներկաների մեծամասնությունը:

Լուսանկարը՝ Արսեն Սարգսյանի/NEWS.am

ԲՀԿ-ն խոստանում է թույլ չտալ իշխանության վերարտադրություն

Հոկտ. 24, 2014: Հայաստանի ներկա իշխանությունները չարաբաստիկ սահմանադրական բարեփոխումների միջոցով փորձում են վերարտադրել իրենց հաջորդ տասնամյակում, սակայն մենք ձեզ հետ միասին թույլ չենք տա դա անել: Այս մասին, այսօր՝ հոկտեմբերի 10-ին, եռյակի հանրահավաքում հայտարարել է ԲՀԿ խմբակցության քարտուղար Նաիրա Չոհրաբյանը: (Ֆոտոռեպորտաժ) Նրա խոսքով՝ տեսնելով խորհրդարանական եռյակի համախմբումը, իշխանությունները սկսեցին օգտագործել իրենց քաղաքական «հաճախորդների» ողջ զինանոցը,

որոնք ամեն կերպ փորձում են համոզել ժողովուրդին, որ ԲՀԿ-ն, ՀԱԿ-ն ու «Ժառանգությունը» հուսախար են անելու իրենց կողմնակիցներին:

«Սակայն այստեղ ամբիոնի մոտ կանգնած են արժանի քաղաքական առաջնորդներ, որոնք ձեզ հուսախար չեն անելու: Ներկա իշխանությունները իրենց քաղաքականությամբ հանգեցրել են նրան, որ ժողովուրդը զանգվածաբար լքում է Հայաստանը, եւ այդ գործընթացը պետք է կանգնեցնել»,-ասել է Չոհրաբյանը:

Անձնապես Մերժ Սարգսյանի հասցեին ուղղված քննադատությամբ հանդես եկավ Հայ ազգային կոնգրես խորհրդարանական խմբակցության ղեկավար Լեւոն Չուրաբյանը:

Նա 2008թ. սուր քաղաքական դիմադրության ժամանակ մարդկանց մահվան մեջ է մեղադրել պետության ղեկավարին՝ շրջանցելով այն փաստը, որ այդ ժամանակ «Քարգավան Հայաստանը» իշխանության կողմից է հանդես եկել:

Նրա խոսքով՝ Հայաստանի ժողովրդի համբերությունը եւ Մերժ Սարգսյանի հետագա իշխանությունը երկրի համար հղի են աղետալի հետեւանքներով: Իրավիճակից դուրս գալու միակ ելքը, ընդդիմադրի համոզմամբ, նախագահի հնարավորինս արագ հրաժարականն է:

Լուսանկարը՝ Արսեն Սարգսյանի/NEWS.am

Երեւանում մեկնարկել է եռյակի կողմնակիցների քաղմահագարանոց երթը

Հոկտ. 24, 2014: Ազատության հրապարակում հանրահավաքի ավարտին ժամը 20:00-ին մեկնարկեց խորհրդարանական եռյակի կողմնակիցների երթը Երեւանի կենտրոնով:

Իրավապահները շարք են կազմել Մաշտոցի պողոտայի երթեւեկելի հատվածը բաժանող հատվածում՝ ցուցարարներին թույլ տալով փակել ճանապարհի աջ հատվածի երթեւեկությունը:

Երթը գլխավորում են խորհրդարանական եռյակի ղեկավարները. ԲՀԿ նախագահ Գագիկ Ծառուկյանը, ՀԱԿ առաջնորդ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը եւ «Ժառանգության» ղեկավար Բաֆֆի Հովհաննիսյանը:

Ցուցարարները հակակառավարական կարգախոսներ են վանկարկում՝ կոչ անելով Մերժ Սարգսյանին հեռանալ նախագահի պաշտոնից:

NEWS.am-ի թղթակցի փոխանցմամբ, ցուցարարների առաջին խմբերն արդեն Մաշտոցի պողոտայից թեքվում են դեպի Կորյունի փողոց: Երթն ընթանում է առանց միջադեպերի:

Երթի ավարտին խորհրդարանական եռյակի կողմնակիցները մտադիր են Թումանյան փողոցով վերադառնալ դեպի Ազատության հրապարակ: Քաղաքական ուժերի հետագա քայլերի մասին առայժմ չի հայտարարվել:

Լուսանկարը՝ Արսեն Սարգսյանի/NEWS.am

Մահացած հայ գերու ընտանիքը դիմեց Եվրոպական դատարան

Ադրբեջանական գերության մեջ դաժան վերաբերմունքի ենթարկված տարեց հայ գյուղացի Մամիկոն Խոջոյանի գործը, հինգշաբթի օրը պաշտոնապես ուղարկվեց Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան (ՄԻԵԴ): Խոջոյանի երեք զավակները գանգատ են ներկայացրել «Ընդդեմ իրավական կամայականության» ՀԿ եւ «Մարդու իրավունքների պաշտպանության եվրոպական կենտրոն»-ի աջակցությամբ:

«Մա առանձնահատուկ դաժանության վառ օրինակ է անօգնական 77-ամյա մարդու նկատմամբ», -ասաց ՄԻԳԵԿ իրավախորհրդատու Վահե Գրիգորյանը, ով ներկայացնելու է Խոջոյանի ընտանիքը Եվրոպական դատարանում: «Մենք աջակցում ենք մեր գործընկեր՝ ԸԻԿ-ին Ստրասբուրգում գտնվող Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի առջև՝ Խոջոյանի ընտանիքի համար արդարության հասնելու նպատակով»:

«Խոջոյանը գերության սկզբից եւեթ ենթարկվել էր դաժան եւ վատ վերաբերմունքի, ինչը վերջնական արդյունքում հանգեցրեց նրա մահվան», -ասաց ԸԻԿ փաստաբան

Քրիստինա Գեորգյանը, -մենք դիմում ենք ՄԻԵԴ՝ Ադրբեջանի կառավարությանը պատասխանատվության կանչելու իր կատարած ծանր հանցագործության համար եւ ապահովելու, որ վերջ դրվի այդպիսի վերաբերմունքին: ՄԻԵԴ-ը քննարկելու է գանգատը ընդունելիության տեսանկյունից, որից հետո կարող է սկսվել դատական գործընթացը եւ կայացվել պարտավորեցնող վճիռ:

Հայաստանի վարչապետն ընդդիմությանը

«Նոր մարտի 1 եք ուզո՞ւմ»

01.10.2014

Անհասկանալի է, թե ինչ են ցանկանում ընդդիմության պատգամավորները: Այդ մասին Հայաստանի խորհրդարանում հոկտեմբերի 1-ին հայտարարել է վարչապետ Հովիկ Աբրահամյանը: Նրա խոսքով՝ նրանցից շատերի պահվածքը նույնիսկ մեծ ցանկության դեպքում հնարավոր չէ անվանել ձգտում կառուցողական երկխոսության:

Նա նշել է, որ ընդդիմությունը հաճախ կառավարության առաջարկությունները դիմավորում է ոչ թե փաստարկներով, այլ կրքերի բորբոքմամբ, որը ցանկանում է խորհրդարանի դաշինքի սահմաններից դուրս հանել: Տպավորություն է ստեղծվում, որ ընդդիմությունը 2008թ.-ի մարտի 1-ի դեպքերի կրկնությունն է ցանկանում, հավելել է վարչապետը:

«Դուք դա եք ուզո՞ւմ: Մենք չենք հասկանում, թե ինչու է դա ձեզ հարկավոր: Դուք խոսում եք արտագաղթի մասին, սոցիալական հարցերի, աղքատության մասին: Եկեք միասին աշխատենք: Միգուցե, շատ խելացի գաղափարներ առաջարկեք: Միգուցե, մեկ ամսվա ընթացքում կօգնեք երկիրը դուրս բերել սոցիալական եւ տնտեսական բարդություններից: Եթե ինչ-որ գաղափարներ ունեք, մենք պարզապես ուրախ կլինենք», - հայտարարել է Աբրահամյանը:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Հարկավոր է լկտի պատգամավորներին կարգի հրավիրել. Վարչապետը Արամ Մանուկյանի մասին

01.10.2014

Հարկավոր է նման լկտի պատգամավորներին կարգի հրավիրել, որ իրենց չափը ճանաչեն: Այս մասին վարչապետ Հովիկ Աբրահամյանը՝ ԱԺ-կառավարություն հարցուպատասխանի ժամանակ անդրադառնալով հանրահավաքի ժամանակ ՀԱԿ խմբակցության

պատգամավոր Արամ Մանուկյանի կողմից նախագահի հասցեին արված հայիոյանքին:

«Օգտվելով առիթից ուզում եմ ասել՝ ուղղակի ցավում եմ, որ մեր գործընկեր պատգամավորը դահլիճում չէ եւ ընդհանրապէս կոռեկտ չեմ համարում, որ պատգամավորները գնում են միտինգներին հայիոյում են երկրի ղեկավարին, վարչապետին:
Հարկավոր է նման լիտի պատգամավորներին կարգի հրավիրել, որ իրենց չափը ճանաչեն: Ձեր արժեքը գինը, դուք պիտի գնահատեք, հասկանաք: Հերիք է այս դահլիճում, փողոցում մարդկանց վիրավորեք»,- ասաց վարչապետ Հովիկ Աբրահամյանը:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Շուտով Հայաստանն ու ԵՄ-ն հարաբերությունների նոր փաթեթ կունենան. Հրիսթեան

01.10.2014

Մոտ ապագայում Հայաստանն ու Եվրամիությունը հարաբերությունների նոր փաթեթ կունենան: Այս մասին, այսօր՝ հոկտեմբերի 1-ին, լրագրողների հետ զրույցում նշել է Հայաստանում ԵՄ պատվիրակության ղեկավար Տրայան Հրիսթեան՝ հավելելով, որ կարելի է նաև թե՛ ժամկետները, այլ փաթեթի բովանդակությունը:
Նա հույս է հայտնել, որ Հայաստան-ԵՄ համագործակցության խորհրդի հաջորդ նիստում հստակ պատկեր կլինի խնդրի վերաբերյալ:

Ամենայն հայոց կաթողիկոսն առաջին անգամ այցելել է Մյանմար

02.10.2014

Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն առաջին անգամ այցելել է Մյանմար, հայտնում է The Irrawaddy-ին: Այցի հիմնական նպատակը հայկական եկեղեցու դիրքերի ամրապնդումն է եւ Մյանմարում հայ համայնքի ժառանգության պահպանմանն աջակցելը, նշում է հրատարակչությունը՝ վկայակոչելով հայկական պատվիրակության հայտարարությունը:

Յանգոն քաղաքի կենտրոնում, որը նախկինում Ռանգուն էր կոչվում, գտնվում է Սբ. Հովհաննես Մկրտչի հայկական եկեղեցին: Եկեղեցին կառուցվել է 1862 թ.՝ հայ համայնքի ջանքերով: Ըստ եկեղեցական գրառումների՝ Մյանմարում բնակվել են հարյուրավոր հայեր: 1881 թ. նրանց թիվը կազմել է 466, իսկ տասը տարի անց՝ 1295: Մակայն այժմ երկրում բնակվում են երկու-երեք տասնյակից ոչ ավելի հայ, այն էլ՝ խառը ընտանիքներ: Վերջին գտարյուն հայը մահացել է անցյալ տարի: Եկեղեցու հավատացյալներից Ռեյչել Մինուսը հայտնել է, որ չգիտի, թե որքան հայեր են ապրում Յանգոնում, սակայն հուսով է, որ կաթողիկոսի այցը նրանց բոլորի համախմբելու առիթ կդառնա: «Կարծում եմ, որ նրանք կզան խոնարհվելու կաթողիկոսին: Այսպես մենք գոնե կիմանանք, թե որքան ենք այստեղ մնացել», - հավելել է նա: Նրա հայրը՝ 60-ամյա Ռիչարդ Մինուսը թերթին հայտնել է, որ կաթողիկոսին կիսնդրի եկեղեցի ուղարկել հայ հոգևորականի:

Իրանցի գործարարները ներդրումներ կանեն բենտոնիտի արտադրության ոլորտում

01.10.2014

Հայաստանում է Իրանի Իսլամական Հանրապետության «Մուքարար ինդուսթրիալ գրուպ» ընկերությունների խումբը պատրաստ է լուրջ ներդրումներ կատարել Հայաստանում տարբեր բնագավառներում, հատկապես բենտոնիտի արտադրության ոլորտում:

ՀՀ առևտրաարդյունաբերական պալատի լրատվական ծառայությունից հայտնում են, որ հայաստանյան բենտոնիտի հումքը աշխարհում լավագույններից է եւ կարող է «ՋԻ-ՄԻ-ԷԼ» մեկուսիչ արտադրատեսակների հիմնական քաղադրամասը դառնալ:

Իրանցի գործարարները մտադրություն ունեն մասնավորապես բենտոնիտի գործարանի բազայի վրա ստեղծել ժամանակակից արտադրություն: Հայաստանի առևտրաարդյունաբերական պալատը միջնորդ դեր է ստանձնել ներդրում կատարողների և գործարանի սեփականատերերի միջև:
Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Հովիկ Աբրահամյանը «Հայաստան-Սփյուռք» հինգերորդ համաժողովում մեջբերել է Նժդեհին

19.09.2014

Վարչապետ Հովիկ Աբրահամյանը Երեւանի Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնում մասնակցել է «Հայաստան-Սփյուռք» հինգերորդ համաժողովի բացմանը: Ողջունելով ներկաներին՝ կառավարության ղեկավարը, մասնավորապես, նշել է.

«Միրելի՛ հայրենակիցներ, հոգեւոր հայրեր, տիկնայ՛ք եւ պարոնայ՛ք

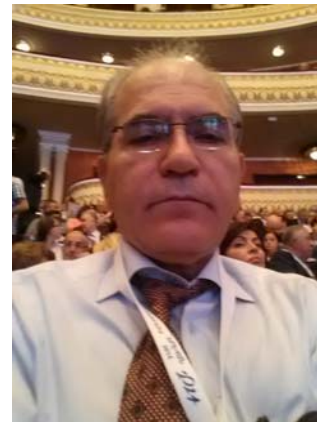
Անչափ ուրախ եմ այսօր ողջունել ձեզ այս ջերմ, հայաշունչ միջավայրում, հանդիպել մեր բազմաբովանդակ Սփյուռքի հայկական կառույցների ղեկավարներին և համայնքային պատվիրակներին:

Ուրախ եմ նաեւ, որ պատեհ առիթ է ստեղծվել ձեզ հետ միասին կրկին գնահատելու և արժեւորելու Հայաստան-Արցախ-Սփյուռք եռամիասնության գործակցության անցյալն ու ներկան, հստակեցնելու առաջնահերթությունները, ինչպես նաեւ մտքեր փոխանակելու մեր Հայրենիքի եւ ազգի համար օրակարգային հարցերի շուրջ:

Այս եռամիասնության մեջ է մեր հաջողության միակ գրավականը: Հայոց նորագույն պատմությունը վկայում է, որ միայն միասնական ջանքերի շնորհիվ ենք մենք ի գորու հաղթահարելու համայն հայության առջև ծառայած ներքին և արտաքին մարտահրավերները:

Դիպուկ են Գարեգին Նժդեհի խոսքերը. «Մեր ժողովուրդն առանց հայրենասիրության այն է, ինչ մի մարմին՝ առանց հոգու»: Ուստի, մենք հզորանալու ենք մեր

համախմբվածությամբ, մեր միասնությամբ, համագային խնդիրների լուծմանը միտված մեր հաստատակամությամբ: Հայաստանն ուժեղ է ու անպարտելի իր երկու թելերի և միասնական Սփյուռքի շնորհիվ: Մենք Հայաստանում մեզ ավելի գորեղ ենք զգում՝ թիկունքում ունենալով Սփյուռքի ներուժը: Վստահ եմ, որ նույն կերպ դուք էլ ընկալում եք Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ձեր անկախ ու ազատ Հայրենիքը: Մենք չունենք և չենք կարող ունենալ առանձին հատվածական շահեր: Մեր շահերը փոխկապակցված են, իսկ մեր գործողությունները պետք է լինեն համաձայնեցված և փոխլրացնող:

«Հույս»-ի Խմբագիրը համաժողովում

Կարելուրելով Հայաստան – Սփյուռք համագործակցությունը 2008թ. հոկտեմբերի 1-ին Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը ստեղծեց Սփյուռքի նախարարություն, որով սկսվեց Հայրենիք-Սփյուռք հարաբերությունների զարգացման որակապես նոր փուլ: Ուրախալի է, որ անցած տարիների ընթացքում նախարարությանը հաջողվել է գործընկերային կապեր հաստատել Սփյուռքի բոլոր կառույցների հետ: Նախարարության գործունեության նկատմամբ վստահության ապացույցն է կազմակերպված այս, եւ այլ համաժողովներին, միջոցառումներին Սփյուռքի ակտիվ ներգրավվածությունը և մասնակիցների թվի շարունակական ավելացումը:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Եգիպտոսի 45-50 հազարանոց հայ համայնքից 5 հազար մարդ է մնացել, Իրաքում՝ 10 հազար

20.09.2014

Սեպտեմբերի 20-ին «Հայաստան-Սփյուռք» համահայկական հիմնադրոքը համաժողովը շարունակեց իր աշխատանքները չորս թեմատիկ նիստերով:

Սիրիահայ համայնքի հիմնախնդիրներին նվիրված թեմատիկ երկրորդ նիստում քննարկվեցին պատերազմի հետևանքով Լիբանան եւ Հայաստան տեղափոխված սիրիահայերի հիմնախնդիրները, Հայաստանում պետական պատկան մարմինների, ինչպես նաեւ համահայկական ու բարեգործական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները ներկայացրին Հայաստանում սիրիահայերի աջակցության ծրագրերը, վերհանվեցին հիմնական խնդիրներն ու դրանց լուծման հնարավոր մեխանիզմները:

Անդրադարձան նաեւ վտանգված այլ համայնքների՝ Իրաքի, Եգիպտոսի հիմնախնդիրներին: Նիստավար Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության Բերիո Հայոց թեմի առաջնորդ, բարձրաշնորհ տեր Շահան արքեպիսկոպոս Սարգիսյանը նիստը սկսեց Տերունական աղոթքով:

Շնորհակալություն հայտնելով ՀՀ սփյուռքի նախարարությանը համաժողովը կազմակերպելու համար՝ Կահիրեի թեմական ժողովի անդամ, ՀՅԴ անդամ, «Լուսաբեր» մշակութային ընկերակցության առենապետ Սուրեն Բայրամյանը ներկայացրեց «Իրավիճակը Եգիպտոսում»: Չուգահեռներ անցկացնելով սիրիական դեպքերի հետ՝ զեկուցողը մասնավորապես նշեց, որ քաղաքական զարգացումների պատճառով այսօր համայնքի կարեւորագույն մտահոգությունը անորոշությունն է: Եգիպտոսի 45-50 հազարանոց համայնքից 5 հազար մարդ է մնացել:

Իրաքահայ հասարակական գործիչ Պարույր Հակոբյանը ներկայացրեց իրավիճակը Իրաքում, որտեղ մնացել է ընդամենը 10 հազար մարդ, հիմնականում Բաղդադ եւ Բասրա քաղաքներում: Նշելով հոգեւոր եւ համահայկական կառույցների, հայոց պետության աջակցության մասին՝ զեկուցողը մասնավորապես նշեց. «Միասնաբար պետք է մտածենք, թե ինչպես կարելի է ապահովել Միջին Արեւելքի համայնքներից արտագաղթածների հայ մնալը:

«Հալեպ» հասարակական կազմակերպության գործունեությունը ներկայացրեց Ծովիկ Մակարյան-Բայթարյանը: Կազմակերպությունը Հայաստանում գրանցվել է մեկ տարի առաջ, եւ նպատակն է նյութաբարոյական աջակցություն ցուցաբերել սիրիահայերին, բնակարաններ տրամադրել եւ կասեցնել Հայաստանից սիրիահայերի արտագաղթը, որ Սիրիայում խաղաղություն հաստատվելուց հետո կարողանան վերադառնալ Սիրիա եւ մասնակցել համայնքի վերակառուցմանը:

Հայաստանում բնակվող սիրիահայերի աջակցության նպատակով իրականացված աշխատանքների վերաբերյալ զեկուցումով հանդես եկավ «Սիրիահայերի հիմնախնդիրները համակարգող կենտրոն» հասարակական կազմակերպության նախագահ Լենա Հալանյանը: Չեկուցողը կարեւորեց սիրիահայերի համար կառուցվող «Նոր Հալեպ» թաղամասի կառուցումը:

Սկսելով քննարկումը եւ մտքերի փոխանակությունը՝ նիստավար Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության Բերիո Հայոց թեմի առաջնորդ, բարձրաշնորհ տեր Շահան արքեպիսկոպոս Սարգիսյանը շնորհակալություն հայտնեց բոլոր կազմակերպություններին, կառույցներին ու անհատ բարերարներին, եւ մասնավորապես նշեց. «Այսօր ամենակարեւոր երեւույթը միասնականությունն է: Պետք է նոր մոտեցումով մարմին ստեղծել, որի նպատակը սիրիահայերի գոյատևումն է Հայաստանում եւ այլ երկրներում:

Քննարկման արդյունքում նիստի մասնակիցները առաջարկեցին ստեղծել Ազգային մարմին՝ ՀՀ պետական պաշտոնյաների, հոգեւոր կառույցների, համահայկական կազմակերպությունների ղեկավարների մասնակցությամբ, որը կաջակցի քաղաքական անկայուն իրավիճակներում գտնվող երկրների հայ համայնքներին, կորոշի առաջնահերթությունները եւ կմշակի արագ արձագանքման ռազմավարությունն ու կիրականացնի կազմակերպչական աշխատանքները:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Գիտությունը լույս է սփռել Ուրարտուի սոցիալ-մշակութային կյանքի վրա

Հնագետները բացահայտել են օբյեկտներ, որոնք լույս են սփռում Ուրարտուի սոցիալական եւ մշակութային կյանքի վրա, գրում է «Գիտություն եւ կյանք» ամսագիրը:

Աղբյուրը նշում է, որ պեղումները կատարվում են Վանա բերդի հյուսիսային կողմում գտնվող բլրի վրա: Հնագետները 5 տարվա ընթացքում այնտեղ հայտնաբերել են տարբեր ժամանակաշրջանների գտածոներ. 3 հազար տարեկան կառքերի մոդելներ, հազվագյուտ անոթներ, 5 հազար տարի առաջ օգտագործված շարժական օջախ եւ 2,7 հազար տարեկան զարդեր: Այս տարի ամենակարեւոր գտածոները բրոնզե մամլիչներն են, կավե ցուցանակը եւ քաղաքացիների տները:

Հնագետների հայտնաբերած տներում գտնվել են վառարաններ եւ մթերքների մնացորդներ: Տները մեկ նախագծով չեն կառուցված եղել. Իրանք այնպես են կառուցել, որպեսզի համապատասխանեն մարդկանց պահանջներին: Տների ճարտարապետությունը ցույց է տվել, որ դրանք պատկանել են թագավորական ընտանիքին սպասարկող անձանց:

Աղբյուրը նշում է, որ Ուրարտու պետությունը գոյություն է ունեցել մ. թ. ա. IX-VI դդ.: Իր ծաղկման շրջանում այն ընդգրկել է ողջ Հայկական լեռնաշխարհը: Վանը եղել է պետության մայրաքաղաքը:

Իրանի նախագահ. պատրաստակամ ենք օժանդակել հայկական կողմի նախաձեռնություններին

20.10.2014

Իրանի Իսլամական Հանրապետության նախագահի նստավայրում այսօր կայացել է ՀՀ վարչապետ Հովիկ Աբրահամյանի եւ ԻԻՀ նախագահ Հասան Ռոհանիի հանդիպումը: ՀՀ կառավարության ղեկավարը նշել է, որ Իրան կատարած պաշտոնական այցը կնպաստի հայ-իրանական տնտեսական կապերի աշխուժացմանը, նոր ներդրումների ներգրավմանը:

«Հայաստանում բարձր են գնահատում Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ ձեւավորված սերտ, բարիդրացիական հարաբերությունները, որոնք խարսխված են մեր ժողովուրդների միջեւ դարավոր բարեկամության

հիմքերի վրա: Հայ-իրանական հարաբերությունները գտնվում են բարձր մակարդակի վրա եւ շարունակում են զարգանալ փոխվստահության մթնոլորտում: Ձեռք բերված պայմանավորվածությունները հիմնականում իրականացվում են, ինչը վկայում է երկու երկրների միջեւ առկա բարեկամական եւ գործնական կապերն ավելի խորացնելու երկուստեք վճռականության մասին»,-ասել է Հովիկ Աբրահամյանը:

Հասան Ռոհանին, ողջունելով Հայաստանի վարչապետ Հովիկ Աբրահամյանի այցը ԻԻՀ, նշել է, որ այն կնպաստի հայ-իրանական բարեկամական հարաբերությունների հետագա խորացմանը տարբեր բնագավառներում: ԻԻՀ նախագահի խոսքով, Իրանը պատրաստակամ է օժանդակել հայկական կողմի նախաձեռնություններին, ինչպես նաեւ համատեղ ծրագրերի իրականացմանը: Չրուցակիցները կարելուրել են մի շարք ոլորտներում, մասնավորապես, էներգետիկ, գյուղատնտեսական, մշակութային համագործակցության խորացումն ու ընդլայնումը:

Վարչապետ Հովիկ Աբրահամյանը նշել է, որ Հայաստանի անդամակցությունը Եվրասիական տնտեսական միությանը հնարավորություն է ընձեռում ստանձնել այդ կառույցի անդամների եւ օտարերկրյա գործարար համայնքների համար կապող օդակի դերակատարություն: Կառավարության ղեկավարն ընդգծել է, որ Հայաստանում նպաստավոր պայմաններ են ստեղծվել ներդրումների համար:

Իրանի նախագահը բարձր է գնահատել հայ համայնքի դերակատարությունը երկրի տարբեր ոլորտների զարգացման գործում:

Կողմերն անդրադարձել են Լեռնային Ղարաբաղի եւ տարածաշրջանային խնդիրներին: Վարչապետ Աբրահամյանը նշել է, որ Հայաստանը հետամուտ է միայն խաղաղ ճանապարհով խնդրի կարգավորմանը ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակում: Երկուստեք ընդգծվել է տարածաշրջանային հակամարտությունների խաղաղ կարգավորման կարևորությունը եւ տարածաշրջանում կայունության ապահովման անհրաժեշտությունը:

Հովիկ Աբրահամյանը Հասան Ռոհանիին է փոխանցել ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի հրավերը՝ ներկա գտնվելու 2015 թ. ապրիլի 24-ին Երեւանում կայանալիք Հայոց ցեղասպանության գոհերի հիշատակի ոգեկոչման արարողությանը:

Իրանի նախագահն իր հերթին ՀՀ նախագահին ու հայ ժողովրդին է փոխանցել իր ջերմ բարեմաղթանքները:

Հանդիպման ընթացքում Հովիկ Աբրահամյանն Իրանի նախագահի հետ քննարկել է երկկողմ հետաքրքրություն ներկայացնող այլ հարցեր:

Արցախ

Ֆրանսուա Ռոշբլուան. Եվրոպան պետք է սովորի ճանաչել Լեռնային Ղարաբաղը

23.10.2014

Ֆրանսիա-Ղարաբաղ բարեկամության շրջանակը ողջունել է Եվրախորհրդարանում Լեռնային Ղարաբաղի հետ բարեկամության խմբի ստեղծումը:

Բյուսելում ԼՂՀ անկախության 23-րդ տարեդարձին նվիրված հանդիսավոր միջոցառումը համախմբել էր Եվրախորհրդարանի մեկ տասնյակից ավելի պատգամավորների, Բյուսելում տեղակայված միջազգային եւ համայնքային նշանակության մի շարք կառույցների պատասխանատուների:

Միջոցառմանը, որի գլխավոր բանախոսը Արցախի Ազգային ժողովի նախագահ Աշոտ Ղուլյանն էր, ելույթ է ունեցել նաև Եվրախորհրդարանի լուսնաբուրգի պատգամավոր Ֆրանկ Էնգելը: Վերջինս, ողջունելով ԼՂՀ անկախության հերթական տարեդարձը՝ հայտարարել է Եվրախորհրդարանում Արցախի հետ բարեկամության խմբի ձևավորման մասին:

«Սա ճիշտ ուղղությամբ արված կարևոր քայլ է. եվրոպական հաստատություններում Լեռնային Ղարաբաղին առավել մեծ ներկայությունը նպաստելը նշանակում է նպաստել այդ հաստատությունների կողմից այս երկրի իրականությունը առավել հիմնավոր կերպով ճանաչելուն» - մեկնաբանել է Ֆրանսիա-Ղարաբաղ բարեկամության շրջանակի նախագահ Ֆրանսուա Ռոշբլուանը:

Անդրազգային այս խմբի նպատակը ճանաչողական այցերի միջոցով եվրոպական և դարաբաղյան քաղաքացիական հասարակությունների միջև հարաբերությունների հաստատմանը նպաստելն է, ինչպես նաև եվրոպական և միջազգային հաստատություններում Լեռնային Ղարաբաղի ներկայությունն ամրապնդելը:

«Մեր ժամանակաշրջանում այլևս անհնար և ապօրինի են որևէ երկրի՝ արտաքին աշխարհի հետ հաղորդակցությունը խանգարելու փորձերը»,- նշել է Ֆրանսուա Ռոշբլուանը: «Եվրոպան պետք է սովորի ճանաչել Լեռնային Ղարաբաղը: Ծանոթանալով երկրին՝ Բյուսելն այն կճանաչի»,- եզրափակել է նա:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Արցախում մելիք Եզանի պալատը զբոսաշրջիկների կհյուրընկալի

Արցախի Տոդ գյուղում գտնվող մելիք Եզանի պալատը բաց կլինի զբոսաշրջիկների համար, NEWS.am-ի թղթակցին հայտնել է ԼՂՀ կառավարությանն առընթեր զբոսաշրջության վարչության պետ Մերգեյ Շահվերդյանը: Ըստ նրա՝ արդեն գրեթե ավարտվել է պալատի շրջակայքի բարեկարգումը եւ ցանկապատումը: «Հենց Տոդ գյուղում հոկտեմբերի 18-ին կկայանա գինու առաջին արցախյան փառատոնը, որի մասին արդեն տեղեկացրել ենք», – հավելել է Շահվերդյանը:

Մասնակի վերականգնվել է նաև պալատի ներքին հարդարանքը. դրա ընդունարանում նախատեսվում է թանգարան հիմնել: Իսկ մյուս տարի վերականգնողական աշխատանքները կշարունակվեն մյուս շինություններում: Ինչ վերաբերում է զբոսաշրջիկների հյուրընկալելու հնարավորությանը, գյուղի մոտակայքում՝ Ստեփանակերտից 57 կմ հեռավորության վրա, արդեն երկու տարի է հյուրանոց է գործում: «Եթե գյուղացիները ցանկանան իրենց տներում bed & breakfast («անկողին եւ նախաճաշ») հյուրասենյակներ բացել, մենք միայն ուրախ կլինենք: Մենք նրանց շրջանում հնչեցրել ենք այս գաղափարները, եւ հուսով ենք, որ երբ զբոսաշրջիկները շատանան, կհայտնվեն գյուղական առաջին b&b-ները», – հավելել է Շահվերդյանը:

Լեռնային Ղարաբաղի հարավային զբոսաշրջային երթուղում Չրոսաշրջության վարչությունն ավարտել է Մարտունու շրջանի Մխտորաշեն գյուղում երկու հազար տարեկան չինարիի շրջակայքի բարեկարգումը: Նույն շրջանի հանրահայտ Ամարասի վանքում շարունակվում են վերականգնողական աշխատանքները: «Ինչպես հիշում եք, մենք այնտեղ հայտնաբերել ենք Գրիգորիս եպիսկոպոսի (Գրիգոր Լուսավորչի թոռը) գերեզմանի մի նոր մաս: Այժմ մշակում ենք պեղած մասի պահպանման ծրագիր», – նշել է Շահվերդյանը:

Մելիք Եզանի պալատը թվագրվում է 1730-ականներով, երբ Արցախում Պարսից շահի տիրապետության տակ կիսանկախ իշխանություն էր ստեղծվում: Մելիք Եզանի կառավարման տարիներին միավորված են եղել պատմական Արցախի եւ դրանից հարավ մինչեւ Արաքս գետի հատվածն ընկած հողատարածքները:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Արեւմտյան Հայաստան

Մուշում հայերը միություն են ստեղծել

Ներկայում Թուրքիայի տարածքում գտնվող Մուշ քաղաքում հայերը միություն են բացել:

Թուրքական Samanyolu-ի փոխանցմամբ՝ Մուշում հայերը ստեղծել են Տարոն-Մուշ հայերի փոխօգնության, սոցիալական եւ տուրիզմի միություն:

Միության գրասենյակը գտնվում է Մուշի Սարայ թաղամասում՝ Մուշի ավտոկայանի դիմաց: Մուշի հայերի միության հանդիսավոր բացմանը մասնակցել են թե Մուշում ապրող, թե Միյուռքում ապրող մշեցիների ժառանգներ:

Մուշի հայերից Արմեն Գալուստյանը նշել է, թե միության ստեղծման նպատակը ազգերի միջեւ խաղաղություն ապահովելն է:

Մուշի հայերի միության բացմանը մասնակցել են նաև ընդդիմադիր Ժողովրդահանրապետական կուսակցության անդամները:

Մուշում ստեղծված հայերի միությունը առաջիկայում նախագահ է ընտրելու

25.09.2014

Ներկայում Թուրքիայի կազմում գտնվող Մուշ քաղաքում օրեր առաջ ստեղծված հայերի միությունը պատրաստվում է առաջիկա շաբաթ ընտրել միության նախագահ:

Ինչպես տեղեկացնում է Ստամբուլի հայկական «Ակոսը», Մուշում ստեղծված «Տարոն-Մուշ հայերի փոխօգնության, սոցիալական եւ տուրիզմի միությունն» արդեն ընտրել է 7 հոգուց բաղկացած ղեկավար մարմին եւ պաշտոնապես գրանցման համար արդեն դիմում է ներկայացրել:

Մուշի հայերի միության անդամները պատրաստվում են նաև առաջիկա շաբաթ ընտրել միության նախագահ:

Միության ղեկավար մարմնի անդամ, Մուշում բնակվող Արմեն Գալուստյանը «Ակոս»-ի հետ գրույցում նշել է, թե դժվար է եղել Մուշում հայերի միություն հիմնել, սակայն հիմնումից հետո բազմաթիվ դրական արձագանքներ են ստացել:

Նա նշել է, թե իրենց միության առաջին գործն է եղել Մուշում գտնվող հայերին պատկանող մշակութային կառույցների պահպանման համար աշխատանքներ սկսելը: «Միությունը

ցանկանում է, որ Մուշի հայկական եկեղեցին իրենց հանձնվի, որպեսզի կարողանանք վերանորոգել այն: Այդ նպատակով բանակցում ենք քաղաքապետարանի հետ: Բացի այդ, կարողացել ենք պահպանության տակ առնելու համար գրանցել հայկական գերեզմանոցը»,-շեշտել է Արմեն Գալուստյանը՝ հիշեցնելով, որ իրենց ծրագրերի մեջ է մտնում նաև միության համար նոր շենքի կառուցումը եւ հայերեն դարձնելու կազմակերպումը:

Նշենք, որ 2014-ի սեպտեմբերի 11-ին, Մուշում տեղի է ունեցել հայերի միության բացման արարողությունը, որին մասնակցել են նաև Սփյուռքից ժամանած հայեր եւ Թուրքիայի «Ժողովրդա-հանրապետական» կուսակցության մի շարք անդամներ:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Թուրքիայում վաճառքի հանված հին հայկական գյուղի հողերն արագ վաճառվում են

01.10.2014

Թուրքիայում օրեր առաջ Բուրսա նահանգի Օրհանգազի շրջանի Քարսաք գյուղի վաճառքի եւ նրա հարեւանությամբ հայերին պատկանած բնակատեղիի հայտարարությունից հետո շրջանում անշարժ գույքի գներն աճել են 10 անգամ:

Թուրքական Sabah պարբերականի փոխանցմամբ՝ Բուրսա նահանգի Քարսաք եւ Գյուվենլի գյուղերի հողատարածքները վերջին օրերին արագ վաճառվում են, քանի որ անշարժ գույքի մի գործակալություն հայտարարություն էր տարածել՝ նշելով. «Վաճառվում է հին հայկական գյուղ առանց միջնորդի» եւ «Վաճառվում է հին հայկական բնակատեղի»:

Անշարժ գույքի գործակալ Էյուսի Բայրաքը նշել է, թե Քարսաք գյուղում, որտեղ մինչև 1915-ը հայեր են ապրել, անշարժ գույքի գները շատ են թանկացել: Նա շեշտել է, թե այս պահին վաճառվել է գյուղի հողերի 95 տոկոսը:

Գյուվենլի գյուղի գյուղապետը նշել է, թե անշարժ գույքի գործակալությունը իրենց գյուղի համար եւս նշել է հայկական անունը, որը իրականությանը չի համապատասխանում, քանի որ միայն Քարսաքում են հայեր ապրել: Ըստ գյուղապետի՝ անշարժ գույքի գործակալությունը ցանկացել է գանձագողերի ուշադրությունը հրավիրելու համար իրենց գյուղին եւս տալ հայկական անունը եւ թանկ վաճառել հողերը:

Նշենք, որ օրեր առաջ Թուրքիայում անշարժ գույքի գործակալություններից մեկը «Վաճառվում է հին հայկական գյուղ առանց միջնորդի» եւ «Վաճառվում է հին հայկական

բնակատեղի» անուններով հայտարարություններ էր տարածել ինտերնետում:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Արեւմտյան Հայաստանում Ցեղասպանությանը նվիրված գիտաժողով է լինելու Արագած Ախոյան 30.09.2014

Արեւմտյան Հայաստանի Մուշ քաղաքում բնակվող հայերի միակ ցանկությունը հայերենի ուսուցիչ ունենալն է: Այս մասին այսօր՝ սեպտեմբերի 30-ին, լրագրողների հետ զրույցում ասաց Ազգային ժողովի ԲՀԿ խմբակցության պատգամավոր Արագած Ախոյանը, որն օրեր առաջ է վերադարձել Մուշից, որտեղ կա արդեն հայկական համայնք: «Բացի մշեցիների հետ հանդիպումներից՝ մենք հանդիպել ենք նաև Վանի, Դիարբեքրի, Տիգրանակերտի քաղաքապետներին: Վերջին երկու քաղաքապետները նոր էին ընտրվել, բայց նորից նույն կուսակցությունից էին: Նրանք խոստացան, որ լինելու են ավելի ակտիվ, քան նախկինում էր: Ինչ վերաբերվում է Մուշի հայկական համայնքին, ապա մեծ դժվարությամբ այն ստեղծվեց», - ասաց պատգամավորը:

Նրա խոսքով՝ Արեւմտյան Հայաստանում այժմ պատրաստվում են մեծ գիտաժողովի, որը նվիրված է լինելու Հայոց Ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին. «Լեզուն հայերենն է լինելու, Արեւմտյան Հայաստանի ամենամեծ քաղաքներից մեկում, ավելին ասել այս պահին չեմ կարող»:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Թուրքիայի հայ համայնքին վերադարձվել է 42.000 քմ տարածք Ստամբուլում. Ermenihaber

26.09.2014

Թուրքիայի հիմնադրամների գլխավոր խորհուրդը որոշում էր կայացրել Ստամբուլի Չեյթինբուրնու շրջանից նախկինում հայապատկան 42.000 քմ տարածքը վերադարձնել հայկական «Սուրբ Փրկիչ եկեղեցու հիմնադրամ»-ին: Այդ տարածքի մեջ մտնում են նաև Չեյթինբուրնուի մարզահամալիրը, ֆուտբոլային մարզադաշտը, վիթխարի ավտոպարկը, հայտնում է Ermenihaber.am-ը:

Չեյթինբուրնուի քաղաքապետարանն ընդդիմացել էր Հիմնադրամների խորհրդի ընդունած որոշմանը՝ ճանաչելով այն ապօրինի: Հայցով դիմել է դատարան: Ինչպես

տեղեկացնում է թուրքական «Կայթան» պարբերականը, դատարանը չի բավարարել քաղաքապետարանի հայցը՝ որոշում կայացնելով հայկական հիմնադրամի օգտին:

«Մուրբ Փրկիչ եկեղեցու հիմնադրամ»-ի նախագահ Պետրոս Շիրիսոյուն նշել է, որ վերադարձված տարածքը գնահատվում է մոտավորապես 338 մլն լիրա (շուրջ 180 մլն դոլար): Ըստ Շիրիսոյունի՝ վերադարձված տարածքում հնարավոր է կառուցվի բիզնես-կենտրոն, ամենտրի կենտրոն կամ հյուրանոց: Հարցը դեռ քննարկման կղզիվի հիմնադրամի գործադիր խորհրդի նիստում: Բայց այնուամենայնիվ, ինչ էլ որ կառուցվի, ստացված շահույթը ծառայեցվելու է Մուրբ Փրկիչ հիվանդանոցի եւ հայկական համայնքի կարիքներին: Ձեյթինբուրնուի նշյալ տարածքը հայկական համայնքից խլվել էր դեռեւս 1964 թվականին: Այն ժամանակ հայկական համայնքը դիմել էր դատարան, բայց հաջողության չէին հասել: Ձեյթինբուրնուի քաղաքապետարանը դատարանի միջոցով կարողանում է 1987-ին իր հաշվեկշռի մեջ գրանցել Թուրքիայի Հիմնադրամների խորհրդի ենթակայության տակ անցած հայկական տարածքը: Եվ վերջապես այժմ այն արդեն վերադարձվել է իր իսկական տերերին: Հիշեցնենք, որ 2011-ի օգոստոսի 28-ին Թուրքիայի այն ժամանակվա վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը ստորագրել է դեկրետ, համաձայն որի նախկին տերերին պետք է վերադարձվեն 1930-ականներից հետո բռնագավթված քրիստոնեական եւ հրեական եկեղեցիների ունեցվածքը՝ հիվանդանոցներ, մանկատներ, դպրոցներ եւ այլ տեսակի անշարժ գույք:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Առաջին անգամ Ղուրանը թարգմանվել է արեւելահայերենով եւ արեւմտահայերենով

25.09.2014

Անկարայի համալսարանի լեզվի, պատմության եւ աշխարհագրության ֆակուլտետի հայոց լեզվի բաժնի ասպիրանտ Յավուզ Այդրնի նախաձեռնությամբ արեւելահայերենով եւ արեւմտահայերենով է թարգմանվել մուսուլմանների սուրբ գիրքը՝ Ղուրանը: Թուրքական Rotahaber կայքի փոխանցմամբ՝ Յավուզ Այդրնը նշել է, թե Ղուրանի թարգմանության նպատակը եղել է աշխարհի հայերին իրենց լեզվով ներկայացնել իսլամի մայր աղբյուրի՝ Ղուրանի գեղեցկությունը, նրանում ներկայացվող հանդուրժողականությունն ու աշխարհին տրված ուղերձները:

Յավուզ Այդրնի խոսքով՝ Ղուրանի թարգմանությունն ու մեկնությունն արվել է արեւելահայերենով եւ արեւմտահայերենով:

Գրքի խմբագիրն է Ստամբուլի հայկական «Ակոս» պարբերականի հայկական էջերի համակարգող Բագրատ Էստուկյանը:

Նշվում է, որ Ղուրանի թարգմանությունն ու մեկնությունն ընդհանուր կազմելու են 10 հատոր՝ 2 500 էջերով:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Միլիոնը

Մարտին Փարիզում Ցեղասպանության վերաբերյալ իրավական պահանջներ կներկայացվեն

20.10.2014

Մարտին նախատեսված «Արեւմտահայերի ազգային համագումար» միջազգային հասարակական կազմակերպության 4-րդ համագումարին Փարիզում Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ մշակված իրավական պահանջներ կներկայացվեն: Այդ մասին NEWS.am-ի եւ Tert.am-ի թղթակիցների հետ զրույցի ընթացքում հայտարարեց Հայաստանում «Արեւմտահայերի ազգային համագումար» միջազգային հասարակական կազմակերպության նախագահ, ԲՀԿ խմբակցության պատգամավոր Արագած Ախոյանը:

Նրա խոսքով՝ Հայաստանը՝ որպես պետություն, ունի իր արտաքին ու ներքին քաղաքականությունը, սակայն իրավական դաշտում այդ պահանջները իրավասու են ներկայացնել միայն հայրենագուրկ մարդկանց իրավահաջորդները: «Մա ես չեմ ասում, սա ասում են իրավաբանները: Սակայն մենք աշխատանքի ճիշտ

քաժանում պետք է իրականացնենք: Պետությունն իր ներքին ու արտաքին քաղաքականությամբ եւ մենք՝ որպես Օսմանյան կայսրության նախկին քաղաքացիներ, ունենք միեւնույն խնդիրները, ուստի անհրաժեշտ է ճիշտ իրավական հիմքեր դնել այս խնդիրների լուծելու նպատակով: Մենք շուտով կմշակենք պահանջներ եւ կներկայացնենք ժողովրդի դատին», - նշեց Ախոյանը: Պատգամավորը հավելեց, որ այդ պահանջները, իհարկե, պետք է խելամուտության սահմաններում լինեն: «Մեր իրավունքների եւ ունեցվածքի վերականգնման կապակցությամբ մենք պետք է ճիշտ պահանջներով ելույթ ունենանք դատական գործընթացներում, եւ այդ գործընթացները պետք է սկսել ոչ թե ինչ-որ այլ երկրներում, այլ հենց Թուրքիայում», - ընդգծեց Արագած Ախոյանը՝ միաժամանակ հավելելով որ դեմ է հատվածական պահանջների ներկայացմանը:

74-ամյա հայ գործարարը Կուբայում 15 տարվա ազատագրվման է դատապարտվել

01.10.2014

74-ամյա կանադահայ գործարար, ավտոմեքենաների եւ ծանր սարքավորումների ներկրմամբ զբաղվող Tokmakjian Group Cy ընկերության ղեկավար Սայ Թոքմաջյանին Կուբայում 15 տարվա ազատագրվման են դատապարտել, հայտնում է CHCH-ը: Դատարանը նրան մեղավոր է ճանաչել կաշառակերության, հարկերից խուսափելու մեջ եւ տարբեր տնտեսական հանցագործություններում, որոնք վնաս են հասցրել պետությանը: Մակայն ընկերությունը պնդում է, որ այս բոլոր մեղադրանքներն անհեթեթ են, իսկ գործն ամբողջությամբ կեղծված է: Ավելին, ընկերության ներկայացուցիչները պատրաստ են եղել ապացուցել դա, սակայն Tokmakjian Group-ի փորձագետներին չեն թողել ներկա գտնվել դատական նիստին: Հաղորդվում է, որ Կուբայի իշխանությունները ձերբակալել են ընկերության ավելի քան 100 միլիոն դոլարի հաշիվները:

Մեղադրյալի ընտանիքը մամուլի ասուլիս է կազմակերպել՝ հուսալով համոզել Կուբայի իշխանություններին Թոքմաջյանին թողնել տուն: Գործարարի որդի Բաֆֆի Թոքմաջյանը հայտնել է, որ հորը չի տեսել արդեն 3 տարի, սակայն խոսել է նրա հետ եւ իմացել, որ այժմ գինվորական հոսպիտալում է:

NEWS.am-ն ավելի վաղ հայտնել էր, որ մեծ իրարանցում էր առաջացրել նաեւ կանադացի մեկ այլ հայ գործարար

Սարգիս Յակուբյանի գործը: 2013թ. մայիսին Կուբայի դատարանը նրան մեղավոր էր ճանաչել կաշառակերության, հարկերից խուսափելու եւ ազգային տնտեսությանը վնաս հասցնող գործունեության մեջ: Նա Կուբայում դատապարտվել էր 9 տարվա ազատագրվման, սակայն ավելի ուշ ազատ էր արձակվել եւ ուղարկվել Կանադա: Յակուբյանը Tri-Star Caribbean ընկերության սեփականատերն էր, որն զբաղվում էր շտապօգնության մեքենաների եւ պետկառույցների համար տրանսպորտի այլ միջոցների մատակարարմամբ, դրա շրջանառությունը տարեկան կազմում էր 30 միլիոն դոլար:

Ֆրեզնոյում բացվել է ԱՄՆ-ում ՀՀ առաջին պատվավոր հյուպատոսի գրասենյակը

22.10.2014

Ֆրեզնոյում, հոկտեմբերի 20-ին, տեղի ունեցավ ԱՄՆ-ում ՀՀ առաջին պատվավոր հյուպատոսի գրասենյակի բացման հանդիսավոր արարողությունը:

ԱԳՆ մամուլի ծառայությունից հայտնում են, որ միջոցառմանը մասնակցում էին ԱՄՆ-ում ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Տիգրան Սարգսյանը, Լոս Անջելեսում ՀՀ գլխավոր հյուպատոս Մերգել Մարկիսովը, ԼՂՀ փոխվարչապետ Արթուր Աղաբեկյանը, Վաշինգտոնում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցիչ Ռոբերտ Ավետիսյանը, համայնքային կառույցների մոտ 400 ներկայացուցիչներ, հոգեւոր հայրեր:

Գրասենյակի բացման արարողությանը հետեւած ճաշկերույթին ներկա էին եւ ելույթներով հանդես եկան Ֆրեզնոյի մարզի կառավարիչների խորհրդի անդամները՝ նախագահ Անդրեաս Բորջեսի գլխավորությամբ, Կալիֆորնիայի նահանգային սենատի անդամ Թոմ Բերիլիլը, ԱՄՆ կոնգրեսական Ջիմ Կոտտան, 5-րդ շրջանի Վերաքննիչ դատարանի դատավոր Շառլ Փուչիկյանը, օտարերկրյա դիվանագետներ, Ֆրեզնոյի մարզի այլ պաշտոնյաներ:

Ֆրեզնոյում ՀՀ պատվավոր հյուպատոս Պերն Աբգարյանն իր խոսքում նշեց, որ իր նպատակն ու գլխավոր խնդիրն է սերտացնել հարաբերությունները Ֆրեզնոյի մարզի եւ Հայաստանի միջեւ, նպաստել մշակութային եւ գործարար կապերի ակտիվացմանը:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Փորձագետները հրապարակել են Հայոց ցեղասպանության հատուցումների մասին զեկույցը

21.09.2014

Հայոց ցեղասպանության հատուցման ուսումնասիրությունների խումբը ավարտել է «Արդարության հաստատում. Հայոց ցեղասպանության հատուցում», գրում է «Asbarez»-ը: Չեկույցն ընդգրկում է 1915-1923թթ. Հայոց Ցեղասպանության հատուցման հարցի իրավական, պատմական, քաղաքական եւ էթիկական ասպեկտների աննախադեպ ու բազմակողմ վերլուծություն:

Հետազոտական խումբը գործում է 2007թ.-ից՝ վնասի փոխհատուցման տեսական եւ գործնական ոլորտներում մասնագիտացված 4 փորձագետների կողմից: Նրանց առաքելությունը Հայոց ցեղասպանության հատուցման հարցի առաջին պարբերական, համակողմանի, խորը վերլուծությունն է: Խմբի անդամներն են Ալֆրեդ դե Մայսը, Ջերմեյն Մաքալոյինը, Արա Պապյանը եւ Անրի Տերիոն:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Արամ Ա կաթողիկոսը պահանջում է Սիսի նստավայրը

19.09.2014

Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսությունը դիմելու է Թուրքիայի Սահմանադրական դատարան՝ Սիսի նստավայրը և կալվածքները վերադարձնելու պահանջով:

Այդ մասին, այսօր՝ սեպտեմբերի 19-ին, «Հայաստան-Սփյուռք» 5-րդ համաժողովում հայտարարել է Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ն:

«Մեծ Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսությունը առաջիկայում Թուրքիայի Սահմանադրական դատարան կդիմի՝

պահանջելով իր պատմական կենտրոնի՝ Սիսի կաթողիկոսարանի վերադարձը իրավատիրոջը՝ Հայ եկեղեցուն եւ հայ ժողովրդին:

Չենք կարող անտարբեր մնալ մեր ազգին բռնաբարված իրավունքների նկատմամբ. անտարբերությունը ազգային դավաճանություն է: Հետեւաբար, կոչված ենք 100-ամյակը բարձրագույն աստիճանի պատասխանատվությամբ նշելու ու այն արժեւորելու այնպիսի իրագործումներով, որոնք մնայուն հետք են թողնում ու նոր հունավորում են տալիս Հայ Դատի հետապնդման աշխատանքներին», -ասել է նա:

Արամ Ա-ն համոզմունք է հայտնել, որ ժամանակն է՝ Հայ Դատի աշխատանքները Հայոց ցեղասպանության ճանաչումից փոխադրվի իրավական դաշտ»:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Արամ Ա կաթողիկոսը կարելու, բայց ուշացած քայլ է կատարել. պատգամավոր

22.09.2014

Արամ Ա կաթողիկոսի քայլը՝ Սիսի նստավայրը վերադարձնելու վերաբերյալ, շատ կարելու է, սակայն ուշացած, իսկ Հայաստանի կառավարությունը ոչ մի կերպ չի կարող միջամտել եւ որեւէ գործողություն կատարել իր կողմից: Այսօր՝ սեպտեմբերի 22-ին, լրագրողների հետ գրույցում Արամ Ա կաթողիկոսի հայտարարությունն այսպես մեկնաբանեց Ազգային ժողովի ՀՀԿ խմբակցության պատգամավոր Լեւոն Մարտիրոսյանը:

«Մեր պետությունը կարող է չարձագանքել այս հայտարարությանը, քանի որ սա եկեղեցական խնդիր է: Կարծում եմ, որ փաստաթղթային խնդիրներ կառաջանան: Եթե ունենք այս փաստաթղթերը, ապա լավ, եթե ոչ, ապա խնդիրներ կունենանք իրավական դաշտում»:

Պատգամավորի խոսքով՝ Սիսն այն եզակի հայկական քաղաքներից է, որտեղ պահպանվել են հայկական շենքերն ու եկեղեցիները. «Այս քաղաքում հայկական ամեն ինչը պահպանված է: Իսկ դատարան պետք է դիմեն անհատ անձինք, կազմակերպություններ, ոչ թե կառավարությունը, քանի որ պետությունը իրավահաջորդ չէ»:

Մինչդեռ «Ազատ դեմոկրատներ» կուսակցության փոխնախագահ Անուշ Մեղրակյանը կարծում է, որ սա Եղեռնի 100-ամյակին ընդառաջ դիվանագիտական քայլ է, իհարկե ուշացած:

Նշենք, որ սեպտեմբերի 19-ին «Հայաստան-Սփյուռք» 5-րդ համաժողովում Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ն հայտարարել է, որ Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսությունը դիմելու է Թուրքիայի Սահմանադրական դատարան՝ Սիսի նստավայրը և կալվածքները վերադարձնելու պահանջով:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

ՌԴ ԱԳՆ. Դեր Չորում գրոհայինները պղծել են Ցեղասպանության գոհերի մասունքները

25.09.2014

ՌԴ ԱԳՆ-ի տեղեկատվության եւ հրատարակչության դեպարտամենտը մեկնաբանություն է տարածել Սիրիայում եւ Իրաքում գրոհայինների դիրքերին ԱՄՆ-ի ավիահարվածների վերաբերյալ:

Մեկնաբանությունում, մասնավորապես, ասված է. «Սիրիայում եւ Իրաքում շարունակվում են «Իսլամական պետության» գրոհայինների դիրքերի ռմբակոծումները: Ընդ

որում Վաշինգտոնում պնդում են, որ հարվածներն իրականացվում են նշված ահաբեկչական կառույցի դեմ պայքարի «միջազգային դաշինքի» ուժերով:

Բնականաբար, սկզբունքային տեսանկյունից ահաբեկիչներին ակտիվ հակազդելը պատշաճ գնահատականի է արժանի: Միաժամանակ, կատարվող դեպքերի ենթատեքստը նախկինի պես լուրջ հարցեր է հարուցում: Նախ, ԱՄՆ-ն և Արեւմուտքը չգիտես ինչու նախընտրում էին չնկատելու տալ ԻՊ-ի ահաբեկչական բնույթը, երբ դրա գրոհայինները մարտնչում էին Սիրիայի կառավարական զորքերի դեմ: Կասկածելի է նաև հասցվող հարվածների օրինականությունը, քանի որ նման գործողությունների կարելի է դիմել միայն ՄԱԿ-ի արտոնելու դեպքում՝ այն երկրի պաշտոնական ղեկավարության համաձայնությամբ, որտեղ ձեռնարկվում են նման գործողությունները, տվյալ դեպքում՝ Դամասկոսի կառավարության:

Ակնհայտ է, որ այդպիսի հարցեր են ծագում ոչ միայն Մոսկվայում: Բացի դրանից հրթիռա-ռումբային հարվածներ են հասցնում ԱՄՆ-ն, Ֆրանսիան և արաբական մի քանի պետություններ, այն ժամանակ, երբ գործողությանը մասնակցելու մասին հայտարարած մյուս երկրները սահմանափակվում են միայն հումանիտար գործունեությամբ: Այսպիսով, ընդարձակ դաշինքի մասին խոսք չկա:

Օղից հարվածների արդյունավետությունն էլ միանշանակ չէ: Չնայած «հաջողությունների» մասին բարձրագույն հայտարարություններին, ԻՊ ահաբեկիչները շարունակում են շրջափակել քրդական Քարանե քաղաքը Սիրիայի հյուսիս-արևելքում, որի գրավման դեպքում, բնակիչներին դաժան հաշվեհարդար է սպասվում, եթե ոչ՝ բնաջնջում: Դրան զուգահեռ, ԻՊ վերահսկողության տակ է շարունակում մնալ Սիրիայի Դեր Զորը, որտեղ, նույնպես ՄԱԿ-ի «ջախջախիչ հարվածներից» հետո ԻՊ գրոհայինները պայթեցրել են հայկական եկեղեցին՝ պղծելով XX դարասկզբի Հայոց ցեղասպանության այնտեղ հանգչող հայ նահատակների մասունքները:

Իրաքում և Սիրիայում այս օրերին տեղի ունեցող իրադարձությունների համատեքստում Ռուսաստանը հանդես է գալիս ահաբեկչության՝ որպես բացարձակ չարիքի դեմ հետևողական և սկզբունքային արդյունավետ պայքարի դիրքերից: Մեր համոզմամբ՝ անհրաժեշտ է ահաբեկչության խնդրի և դրա տարածման պատճառների խոր և համակողմանի վերլուծություն, այդ թվում նաև Մերձավոր Արևելքի և Հյուսիսային Աֆրիկայի տարածքում: Մենք միջազգային հանրության բոլոր պատասխանատու կողմերին կոչ ենք անում

հակաահաբեկչական ընդհանուր ռազմավարություն մշակել և այն կյանքի կոչել: Հենց այդպիսի համընդհանուր մոտեցումն էլ, այլ ոչ թե նեղ կենտրոնացած «դաշինքը», կարող է ԻՊ-ի դեմ պայքարում ցանկալի արդյունք տալ և օգնել մարդկությանն ազատել «XXI դարի այս ժանտախտից»:

Չեխիայի հոգևոր առաջնորդը դատապարտել է Դեր Զորի հայկական եկեղեցու պայթեցումը:

Շվեդական պարբերականն անդրադարձել է Դեր Զորի Սրբոց Նահատակաց եկեղեցու ավերմանը:

ԱՄՆ կոնգրեսականները դատապարտում են Սիրիայում հայկական եկեղեցու պայթեցումը:

ԱՄՆ դեսպանությունը դատապարտում է Սիրիայում հայկական եկեղեցու ավերումը:

Ֆրանսիայի ԱԳՆ-ն դատապարտում է Դեր Զորի եկեղեցու ավերումը:

Մահացել է Ֆրանսիայի ամենատարեց հայուհին. Նա վերապրել էր Ցեղասպանությունը

09:18, 14.09.2014

Իր 107-ամյակի նախաշեմին վախճանվել է Ֆրանսիայի ամենատարեց հայուհի Օվսաննա Գալստյանը: «Nouvelles d'Arménie»-ն գրում է, որ 1907թ. նոյեմբերին ծնված վարսավիր-սրճարանատիրոջ դուստրը Հայոց ցեղասպանությունից փրկված և առայսօր ողջ մնացած մի քանի հայերից մեկն էր:

Ֆրանսիական «Le Monde» թերթում Գիյոմ Պերյեի հոդվածում 2014թ. հունվարին մեջբերվել էին Օվսաննայի թոռան՝ Ֆրեդերիկի խոսքերը, որը պատմել էր, թե ինչ է կատարվել 1915-ին: «Կիրակի էր: Օվսաննայի մայրը վերադառնալիս էր եղել եկեղեցուց: Տեր հայրը հենց նոր հայտնել էր, որ պետք է երեք օրվա ընթացքում լքել քաղաքը՝ թաղամաս առ թաղամաս»:

Քաջ հայտնի է՝ ինչ է կատարվել հետո: Հայերի հազարավոր նախնիների թշեցին Սիրիայի անապատներ: 1928թ. Մարսել հասնելով՝ Օվսաննա Գալստյանը ամուսնացել էր Զավենի հետ և միասին մի ամբողջ կյանք էին ապրել: Հայուհին բանաստեղծությունների ժողովածու ունի, որը գրել է 65 տարեկանում: Հարցազրույցներից մեկում նա ասել էր. «Աստված ինձ այսքան երկար կյանք տվեց, որ կարողանամ պատմել այս պատմությունը»: Իսկ նրա թոռ Ֆեդերիկը հավելել էր. «Ժխտել ցեղասպանությունը՝ նշանակում է ժխտել տատիկիս խոսքերը»:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Հրանտ Դինքն այսօր կդառնար 60 տարեկան. համառոտ կենսագրական

15.09.2014

Ստամբուլահայ հայտնի հասարակական գործիչ, լրագրող, հայկական «Ակոս» շաբաթաթերթի նախկին խմբագիր Հրանտ Դինքն այսօր՝ սեպտեմբերի 15-ին կդառնար 60 տարեկան:

Հրանտ Դինքը ծնվել է Մալաթիայում, 1954 թվականի սեպտեմբերի 15-ին: 1961 թվականին նրա ծնողները Ստամբուլ տեղափոխվելուց հետո բաժանվեցին, որի հետևանքով Հրանտը եւ 2 եղբայրները տեղավորվեցին Ստամբուլի Գեղիկփաշայի մանկատանը:

Պատանեկան տարիքում հրապուրվել է ձախակողմյան կուսակցություններով եւ սկել քաղաքականության մեջ մտնել Թուրքիայի կոմունիստական կուսակցության ուղեգծով: Ստամբուլի համալսարանի բանասիրության ֆակուլտետն ավարտելուց որոշ ժամանակ անց ամուսնացել է մանկատան մյուս սաներից Ռաքելի հետ:

Եղբայրների հետ միասին տպարան են բացել եւ Ռաքելի հետ համատեղ Արեւմտյան Հայաստանից եկած իրենց պես անձնող երեխաների համար ստեղծված ճամբարը ղեկավարել: Մակայն պետությունն ճամբարի բացումից 21 տարի հետո այն բռնագրավեց: Չինվորական ծառայության է անցել Դենիզլիի հետեւակային գնդում:

Թերթերում աշխատանքը սկսել է որպես լույս տեսած գրքերի ընդդիմախոս եւ սկսել է հայտնի դառնալ նրանով, որ բավականին ուղղումներ է արել մամուլում լույս տեսած հրապարակումների հետ կապված:

«Ստամբուլի հայ հասարակությունը շատ փակ է ապրում: Եթե մեզ լավ ներկայացնենք, նախապաշարումները կկտրվեն»-ասում էր Հրանտ Դինքը՝ նախապատրաստվելով հայերենով եւ թուրքերենով թերթի հրապարակմանը:

1996 թվականի ապրիլի 5-ին լույս տեսավ «Ակոս»-ի առաջին համարը: Թերթի գլխավոր խմբագրի պաշտոնն ստանձնեց Հրանտ Դինքը: Բացի «Ակոս»-ից, գրում էր նաեւ «Չաման» եւ «Բիրգյուն» պարբերականներում: Նրա դեմ բացահայտ հետապնդումներն սկսվել են այն բանից հետո, երբ նա գրեց, թե Աթաթուրքի որդեգրած աղջիկը Յեղասպանությունից փրկված հայուհի է եղել, ով հանդիսանում է նաեւ Թուրքիայի առաջին կին օդաչու: Այնուհետ թուրքական Hurriyet-ը եւ մի քանի այլ թերթեր Դինքին սկեցին գլխավոր էջերում որակել որպես դավաճան՝ հող նախապատրաստելով նրա սպանության համար:

«Ռոյթերս»-ին տված հարցազրույցում Դինքն ասում էր. «Այո, 1915-ին տեղի ունեցածը ցեղասպանություն է, քանի որ 4 հազար տարի այս հողերում ապրած մի ժողովուրդ եւ նրա քաղաքակրթությունն արդեն չկա»: Դինքի դեմ կան մի անի դատական գործեր, որոնցից մեկով՝ տխրահռչակ 301-րդ հոդվածով նա դատապարտվեց 6 ամսվա ազատազրկման, սակայն պատիժը հետաձգվեց: Դինքն այդ վճռի բողոքարկումը հասցրեց մինչեւ Եվրադատարան եւ ցավոք, միայն նրա մահից հետո՝ 2010 թվականի սեպտեմբերի 15-ին՝ նրա ծննդյան օրը, Եվրադատարանը Դինքին արդարացրեց եւ թուրքական իշխանություններին պարտավորեցրեց փոխհատուցել Դինքի ընտանիքին:

2007 թվականի հունվարի 19-ին Հրանտ Դինքը սպանվեց «Ակոս» խմբագրության դիմաց: Նրա սպանության գործով դատը Թուրքիայում տեղի ունեցած բազմաթիվ անոթայի դատական գործերից մեկն է: Սպանության գործով անչափահասների համար նախատեսված դատարանում 25 տարվա ազատազրկման դատապարտվեց Օզյուն Սամաթը, ով որոշակի արտոնություններից օգտվելով՝ կարող է 10 տարի անց հայտնվել ազատության մեջ: Մյուս ազատազրկման դատապարտվածը Յասին Հայալն է, ում չնայած դատարանը ցմահ է տվել:

Թեւեւ դատավարության ժամանակ մի շարք սկանդալային վկայություններ եղան, որոնք ապացուցում էին, որ Դինքի սպանության մասին նախօրոք տեղյակ են եղել ոստիկանությունն ու ժանդարմերիան, սակայն ոչ ոք լուրջ պատիժ չկրեց դրա համար: Ավելին, Դինքին սպանած Օզյուն Սամաթի հետ Թուրքիայի դրոշով նկարված թուրք ոստիկանի պաշտոնը բարձրացվեց: Միայն 2013-ի մայիսին Հրանտ Դինքի սպանության գործով դատավճիռը վճարեկ 9-րդ դատարանում բեկանվելուց հետո ուղարկվել է Ստամբուլի ծանր հանցագործությունների գործերով 14-րդ դատարան: Վճարեկ 9-րդ դատարանի որոշման մեջ Դինքի սպանության գործով դատապարտվածներին վերագրվել է «զինված հանցանք գործելու համար կազմված խմբավորման անդամներ» մեղադրանքը: Ավելի վաղ, դատարանի որոշման մեջ չկար զինված խմբավորման անդամներ լինելու մասին որոշում, ինչը թեթեւացրել է մեղավորների պատիժները: Վճարեկը միեւնույն ժամանակ հաստատել է Դինքի սպանության ուղղորդողներից Յասին Հայալի նկատմամբ դատարանի կայացարած ցմահ ազատազրկման դատապարտելու որոշումը:

Անդրանիկ Իսպիրյան

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Բերեժանիում կնշեն հայկական Սբ. Գրիգոր եկեղեցու 250-ամյակը

19.09.2014

Բերեժանի քաղաքում սեպտեմբերի 26-27-ին նախատեսում են մի շարք միջոցառումներ՝ նվիրված Սբ. Գրիգոր եկեղեցու կառուցման 250-ամյակին:

Ուկրաինայի հայերի միության եւ Ուկրաինայի մշակույթի նախարարության կողմից կազմակերպված միջազգային գիտագործնական խորհրդաժողովում նախատեսվում է Ուկրաինայից, Լեհաստանից եւ Հայաստանից գնացած հայտնի գիտնականների մասնակցությունը: AnalitikaUA.net-ին Ու-Հ-ի պատմամշակութային հարցերով հանձնաժողովից հայտնել են, որ խորհրդաժողովը տեղի կունենա Բերեժանի քաղաքում Հայկական Սուրբ Գրիգոր

եկեղեցու հիմնադրման 250-ամյակին նվիրված միջոցառումների շրջանակում:

Բերեժանի քաղաքում սեպտեմբերի 26-27-ին նախատեսում են մի շարք միջոցառումներ՝ նվիրված Սր. Գրիգոր եկեղեցու կառուցման 250-ամյակին:

Ուկրաինայի հայերի միության և Ուկրաինայի մշակույթի նախարարության կողմից կազմակերպված միջազգային գիտագործնական խորհրդաժողովում նախատեսվում է Ուկրաինայից, Լեհաստանից և Հայաստանից գնացած հայտնի գիտնականների մասնակցությունը: AnalitikaUA.net-ին ՈւՀՄ-ի պատմամշակութային հարցերով հանձնաժողովից հայտնել են, որ խորհրդաժողովը տեղի կունենա Բերեժանի քաղաքում՝ Հայկական Մուրբ Գրիգոր եկեղեցու հիմնադրման 250-ամյակին նվիրված միջոցառումների շրջանակում:

Միջոցառումները տեղի կունենան սեպտեմբերի 26-27-ին, սպասվում է հայ և ուկրաինացի հոգևորականության, մարզային իշխանությունների և մտավորականության ներկայացուցիչների ներկայությունը:

Միջոցառումների ծրագիրը ներառում է ցուցահանդես, միջազգային խորհրդաժողով, գրքերի շնորհանդես, գրական-գեղարվեստական երեկո, ֆիլմերի ցուցադրություն, էքսկուրսիա:

Խորհրդաժողովին զեկույցներ կկարդան 28 թեմաներով նվիրված Ուկրաինայի հայերի պատմությանը: Խորհրդաժողովի արդյունքերով նախատեսվում է նյութերի հրատարակում ՈւՀՄ-ի «Հայագիտության արդիական հարցերը» ժողովածուում:

Բերեժանիում Մուրբ Գրիգոր հայկական եկեղեցին բարոկկո ոճի վանք է՝ կառուցված հայ համայնքի միջոցներով, որը XVII-XVIII դդ. զգալի դեր է ունեցել քաղաքի կյանքում:

Հայտնի է, որ հայերը նշանակալի դեր են ունեցել Ուկրաինայի պատմության մեջ: Ժամանակակից Ուկրաինայի տարածքում հայերի հայտնվելը թվագրվում է XI-XII դդ.: Հայերը նյութական և հոգևոր զգալի ժառանգություն են թողել Ուկրաինայում իրենց բազմադարյա գոյության ընթացքում:

Ֆրանսիական ռեժիսորի նոր ֆիլմը նվիրված է Հայոց ցեղասպանությանը

04.10.2014

Հայկական ծագմամբ ֆրանսիական հայտնի ռեժիսոր Ռոբերտ Գեղիկյանի նոր ֆիլմը նվիրված է Հայոց ցեղասպանությանը:

Ըստ VegaMediaPress-ի, «Մի խենթ պատմություն» («Histoire de fou») աշխատանքային անվանումով ժապավենը նկարահանվում է ողբերգարական իրադարձությունների

100-րդ տարեիցին ընդառաջ: Դրանում ռեժիսորն անդրադառնում է «Հայաստանի ազատագրության հայ գաղտնի բանակի» (ASALA) գործունեությանը: Նրա խոսքով՝ ֆիլմի ստեղծման հարցում իրեն ոգեշնչել են իսպանացի հայտնի գրող և լրագրող Խոսե Անտոնիո Գուրիարանի կյանքն ու գործունեությունը:

Գուրիարանը 1980 թվականին ծանր վիրավորվել է ԱՄԱԼԱ-ի մարտիկների կողմից Մադրիդում տեղադրված ռումբի պայթյունի հետևանքով: Նրանց դատապարտելու փոխարեն, սակայն, նա փորձել է հասկանալ, թե որն է եղել շարժառիթը:

Դեռևս հիվանդանոցում գտնվելու ընթացքում Գուրիարանը սկսել է պայթյունների գործերի մասին հողվածներ և հայ ժողովրդի պատմության մասին գրքեր կարդալ: 1982 թվականին նա փնտրել է ԱՄԱԼԱ-ի առաջնորդներ Մոնթե Մելքոնյանին ու Ալեք Ենիգոմյանին, և նրանց հետ հանդիպել Լիբանանում:

Այդ իրադարձությունից կարճ ժամանակ անց լրագրողը հրատարակել է «La Bomba» գիրքը, որտեղ սեփական կյանքի պատմությունը համատեղել է հայ ժողովրդի ողբերգական պատմության հետ:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Միջազգային

«Sony Music»-ը Կոմիտասի 145-ամյակին նվիրված սկավառակ կթողարկի

«Sony Music»-ը Կոմիտասի 145-ամյակին նվիրված սկավառակ կթողարկի: Այդ մասին խորհրդարանում սեպտեմբերի 10-ին հայտարարել է Հայաստանի մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանը:

Նրա խոսքով՝ սկավառակում կընդգրկվեն նշանավոր կոմպոզիտորի առավել արժեքավոր ստեղծագործությունների կատարումները: Սկավառակին կից կլինի գրքույկ լուսանկարներով և մեկնաբանություններով: Թվաքանակի մի մասը

նախատեսված կլինի դասական երաժշտության օտարազգի սիրահարների համար:

«Sony Music»-ը Կոմիտասի 145-ամյակին նվիրված սկավառակ կթողարկի: Այդ մասին խորհրդարանում սեպտեմբերի 10-ին հայտարարել է Հայաստանի մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանը:

Նրա խոսքով՝ սկավառակում կընդգրկվեն նշանավոր կոմպոզիտորի առավել արժեքավոր ստեղծագործությունների կատարումները: Սկավառակին կից կլինի գրքույկ լուսանկարներով եւ մեկնաբանություններով: Թվաքանակի մի մասը նախատեսված կլինի դասական երաժշտության օտարազգի սիրահարների համար:

Մեկ այլ կարելու ծրագիր, որն իրագործվելու այս տարի, Կոմիտասի ինստիտուտ թանգարանի բացումն է: Ծենքի շինարարությունն արդեն գրեթե ավարտված է, այժմ առանձին աշխատանքներ են տարվում հավելյալ և Պողոսյանը: «Մեծն Կոմիտասի անունը միշտ մեր ուշադրության կենտրոնում է: Նրա ժառանգության պահպանությունն ու տարածումը մեր կարելու առաջնությունն է», - հավելել է նա:

Հայտնի է դարձել Թուրքիայի զինված ուժերի թիվը

Թուրքիայի զինված ուժերում ծառայողների թիվը 2014-ի հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ կազմել է 674 հազար մարդ:

Թուրքական Sabah պարբերականի փոխանցմամբ՝ Թուրքիայի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի տարածած հայտարարության մեջ նշվել է, որ թուրքական զինված ուժերում ծառայություն է 345 գեներալ կամ ծովակալ:

Մպաների թիվը կազմում է 39 հազար 478, իսկ ենթասպաներինը՝ 97 հազար 224:

Չինված ուժերում գուտ զինվորականների թիվը կազմել է 621 հազար, իսկ քաղաքացիական աշխատողների թիվը՝ 53 հազար՝ ընդհանուր կազմելով 674 հազար մարդ:

Նշենք, որ 2013-ի հուլիսի 1-ի դրությամբ Թուրքիայի զինված ուժերի թիվը եղել է 646 հազար 218:

Հայտնի է դարձել Թուրքիայի զինված ուժերի թիվը Թուրքիայի զինված ուժերում ծառայողների թիվը 2014-ի հոկտեմբերի 1-ի դրությամբ կազմել է 674 հազար մարդ:

Թուրքական Sabah պարբերականի փոխանցմամբ՝ Թուրքիայի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի տարածած հայտարարության մեջ նշվել է, որ թուրքական զինված ուժերում ծառայություն է 345 գեներալ կամ ծովակալ:

Մպաների թիվը կազմում է 39 հազար 478, իսկ ենթասպաներինը՝ 97 հազար 224:

Չինված ուժերում գուտ զինվորականների թիվը կազմել է 621 հազար, իսկ քաղաքացիական աշխատողների թիվը՝ 53 հազար՝ ընդհանուր կազմելով 674 հազար մարդ:

Նշենք, որ 2013-ի հուլիսի 1-ի դրությամբ Թուրքիայի զինված ուժերի թիվը եղել է 646 հազար 218:

Գուրգեն Եղիազարյան. «Իսլամական պետությանը» ֆինանսավորում են ԱՄՆ-ն ու Թուրքիան

24.10.2014

«Իսլամական պետություն» խմբավորմանը ֆինանսավորում են ԱՄՆ-ն ու Թուրքիայի հատուկ ծառայությունները, հոկտեմբերի 24-ի մամուլի ասուլիսում հայտարարել է Հայաստանի ազգային անվտանգության նախկին փոխնախարար Գուրգեն Եղիազարյանը:

Այսօրվա դրությամբ, ըստ նրա, Թուրքիան մի քանի ճամբար է բացել, որոնցում ընդունել է քուրդ եւ եզդի փախստականների, որպեսզի ցույց տա իր բարերարությունը: «Մյուս կողմից, ըստ Եղիազարյանի, նրանք փակել են սահմանը, եւ սահմանից այն կողմի մի ամբողջ ժողովուրդ է ոչնչանում: «Եզդիներին գրեթե ոչնչացրել են, հիմնականում քրդերն են մնացել: Ինչո՞ւ է Թուրքիային պետք այս կոտորածը: Հայ ժողովրդի նկատմամբ հասկանալի է, որ նրանք գենետիկորեն թշնամական տրամադրվածություն ունեն: Թուրքերը երբեք չեն փոխում քաղաքականությունը: Լինի դա ֆուտբոլային, պինգպոնգային թե թենիսային, դա հաղթած մարդու քաղաքականությունն է: Իսույ Եվրոպան պետք է ի վերջո հասկանա, թե Թուրքիան ինչ մտադրություններ ունի», - ընդգծել է Գուրգեն Եղիազարյանը:

Հայտնի է, հավելել է նա, որ այսօր ԱՄՆ-ն քրդերին օգնում է ավիահարվածներով: Բայց եթե նրանք իրոք ցանկանային, հինգ րոպեում կարող էին լուծել այդ խնդիրը: Նրանք ինքները ահաբեկիչներին ֆինանսավորեցին, գենքից օգտվել սովորեցրին: ԱՄՆ-ին պետք է, որ այս արյունը երկար հեղվի: Չէ՞ որ թուրքերը չեն ցանկանում, որպեսզի քրդերը խոսեն անկախ պետության ստեղծման մասին», - ընդգծել է Գուրգեն Եղիազարյանը:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Թուրքիայում քրդերն այրել են Թուրքիայի դրոշը

08.10.2014

Թուրքիայի Հաքքարի նահանգում քուրդ երիտասարդներն այրել են Թուրքիայի դրոշը:

Թուրքական Posta կայքի փոխանցմամբ՝ Թուրքիայի ՉՈՒ գլխավոր շտաբը հայտարարություն է տարածել, որ հոկտեմբերի 6-ի երեկոյան Հաքքարի նահանգի Յուքսեքովայի շրջանում մոտ մի խումբ երիտասարդներ իջեցրել են Աթաթուրքի անվան դպրոցի վրա ամրացված Թուրքիայի դրոշը և այրել այն:

Հայտարարության մեջ նշվել է, թե մեկ այլ դեպք էլ գրանցվել է Ծրնաք նահանգում, որտեղ էլ Կոբանիի համար բողոքի դուրս եկած ցուցարարները կոտրել են դպրոցի դարպասները և ջարդել Աթաթուրքի կիսանդրին:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Հայ լրագրողը Դավութջոլուի գլխավոր խորհրդական է նշանակվել

25.10.2014

Ստամբուլահայ հայտնի լրագրող Էթյեն Մահչուփյանը նշանակվել է Թուրքիայի վարչապետի գլխավոր խորհրդական:

Թուրքական Sabah պարբերականի փոխանցմամբ՝ նախորդ շաբաթ Թուրքիայի վարչապետ Ահմեդ Դավութջոլուն Թուրքիայի հայտնի մտավորականների հետ հանդիպման ժամանակ վարչապետի գլխավոր խորհրդականի պաշտոնն էր առաջարկել Էթյեն Մահչուփյանին և դրական պատասխան ստացել:

Դավութջոլուն Մահչուփյանի հրամանը ստորագրելու որոշման մեջ շեշտել է, որ նա աչքի է ընկել Թուրքիայի ժողովրդավարացման, քաղաքացիական հասարակության և պետության նկատմամբ իր վերաբերմունքով:

Նշվում է, որ Էթյեն Մահչուփյանը զբաղվելու է քրդական հարցի կարգավորման, Հայկական հարցի և ազգային փոքրամասնությունների խնդիրներով:

Նշենք, որ Էթյեն Մահչուփյան Հրանտ Դինքի մահից հետո որոշ ժամանակ գլխավորել է Ստամբուլի հայկական Ակոս շաբաթաթերթը, որից հետո աշխատել է մի շարք թուրքական պարբերականներում:

Լուրեր Հայաստանից - NEWS.am

Թուրքիայում այրել են Աթաթուրքի կիսանդրին

24.09.2014

Թուրքիայի Ծրնաք նահանգում այրել են Թուրքիայի հանրապետության հիմնադիր Մուսթաֆա Զեմալ Աթաթուրքի կիսանդրին:

Խոհեր

Մեր Անցած Ճամփան

Թ. Ղարախանյան Միրակցի

Նախքան Նոր Ջուղա գալս, Ուսման Չօրքի Սպահանի կենտրոնական բաժնից ինձ ուսուցչության աշխատանք էին առաջարկել հենց Սպահան քաղաքի պարսկական դպրոցներում և նշել էին, որ Նոր Ջուղայի հայկական դպրոցներում հավանականություն կա բայց չեն կարող խոստում տալ: Ճիշտ թե սխալ նպատակս ավելի բարձր կրթություն ստանալն էր և մի քանի օր ինքս իմ մեջ մտային պայքարների մեջ մտա և ճիշտ թե սխալ որոշեցի մերժեմ... ապագան պիտի ցույց տար թե այս որոշումը լավ էր թե վատ:

Պիտի նոր աշխատանք գտնել և բնականաբար գործի փորձառություն չունեցողի համար որեւէ մի քաղաքում անհնարին էր, հատկապես Նոր Ջուղայում: Այդ թվականերին յուրմ էինք, որ անփորձ երիտասարդի համար միայն կաշառքով էր կարելի աշխատանք գտնել և դրանից

ավելի դժվար քայլը՝ կաշառք վերցնողի միջնորդ անձին գտնել ու ճանաչելն էր. այս ահավոր երկու դժվարություններից մնում էի գուրկ: Ժամանակն անցնում էր եւ այս կողմ այն կողմ աշխատանք փնտրելու ջանքը տեղ չէր հասնում: Այդ օրերին որ նավթային ընկերության աշխատավորների քանակը կրճատման ծրագրի հետեվանքով հայ ընտանիքներից շատերը հաստատվեցին Նոր Ջուղա եւ քիչ ու շատ հաջողիցին իրենց կյանքը վերսկսել եւ իրենց զավակներին տեղ հասցնել: Այդ թվում էին հորաքույներս եւ հորեղբայրներս որոնցից մեկը անձնական խանութ բացեց, մյուս հորեղբայրս, որ լավ մեխանիկ էր, մի փեսայիս հետ մի մաս իրենցից դրամ ներդրեցին եւ մի մասն էլ բանկից պարտկ վերցրեցին եւ միասնաբար նավթի բեռնատար (Tanker) գնեցին եւ անձնական աշխատանք ստեղծեցին: Այս նավթի բեռնատարով Պարսկաստանի բոլոր կենտրոնական նահանգների գրեթե բոլոր քաղաքներում, նավթ էին փոխադրում. մի ժամանակ անց, երբ այդ 10 անվանոց նավթատարը սկսեց հնանալ եւ ծախսեր բացել եւ նոր դրամագլխի կարիք եղավ եւ բանկի տոկոսները բարձրացան, տոկոսային վճարումների հարցը բարդացավ եւ նավթի բեռնատարը ծախեցին. հորեղբայրս Պարսկաստանում (Brown and Root) ճանապարհաշինության ընկերությունում աշխատանք գտավ, բայց հորաքրոջս ամուսինը անձնական տաքսի գնեց եւ Նոր Ջուղայում ու Սպահան քաղաքում տաքսի էր վարում: Եւ ահա մի օր էլ հորաքրոջս ամուսինը մի հաստափոր, շիկ ու փիկ տաքսիի հաճախորդի էր հանդիպել եւ լսելով որ այդ ձեւավոր հաճախորդը՝

“Սարհանգ Մոդադամ”-ը, թեւ գինվորական հագուստ չէր հագել բայց իրեն “Սարհանգ մոգհադամ” էր ներկայացրել, նրա դուրն է եկել եւ երկուսը կապ էին հաստատել: Մի երկու երեք անգամ հանդիպելուց հետո, լսելով այդ շիկ ու պիկ հաճախորդի սխրագործություններից, թե ինչ բարձրաստիճան անձանց թմրամոլության պատճառներով ձերբակալել էր եւ հանձնել կառավարական պատիժների, բանդարկման եւ այլն, ազնիվ եւ բարի լինելով՝ խոսակցության մեջ, իմ վիճակի մասին է մտածում, իմ գինվորական շրջանի ձեռքբերումներից է խոսում ու գովաբանում եւ իրենից խնդրում եթե հնարավոր լինի, իմ համար մի աշխատանքի տեղ ասի: Այստեղ շիկ ու պիկ հաճախորդը խոսք է տալիս, որ ինձ համար մի գործ ճարի եւ վատահացրել էր ասելով որ “գործի տեղ գիտեմ եւ կանեմ, բայց պիտի իրեն ձեր տանը հանդիպեմ (պարսկ. Ման հայթման իշուն բո դար համին մոբարեգե բա մավադ է մոխադեր էլթեխտամ քոնամ վայի բայադ իշուն բո դար խանեյե շոմա մոլադաթ քոնամ): Մի օր էլ մեր սիրելի բարեսիրտ ու բարեհոգի փեսա Հովսեփը իր տաքսիով իրենց տուն բերեց այդ գնդապետ *սարհանգ* Մոդադամին գինվորական կաստումով որ ինձ հանդիպի եւ իր ծանոթների միջնորդությամբ ինձ վարձատրի կառավարական թմրադեղերի դեմ պայքարի բաժնում:

Միրելի ու հարգելի հորաքույրանքս ուրախությունը կիսելու նպատակով մեծ պապ ու մամիս էլ հրավիրել էին ասելով որ. «գնդապետ ՄԱՐՀԱՆԳ ՄՈՂԱԴԱՄ-Ը մեր տուն է գալիս մեզ հետ ծանոթանա ու մեր երեխան գործ տա, դուք էլ արեք հատկապես, որ Թադեոս պապը երկար տարիներ կառավարական մարդկանց հետ շփվել է եւ լավ կիմանա այս մարդը ով եւ ինչանոց է»:

Արդյունք

Վահիկ Բաղդասարյան

Թամար Փանոսյան

Շայերեն առածանի

زبانزدهای ارمنی
تالیف تامار بانوسیان

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՃՆԵՐ

Բարդին էլ է շատ երկար, բայց ի՞նչ անես որ բար չունի:

Բարեկամ կորցնելը հեշտ է, գտնելը դժվար:

Բարին որ չլիներ, չարն աշխարհը կքանդեր:

Բաց ամանը շունն էլ կլիզի, կատուն էլ:

Բաց բերանը ճանձ կմտնի:

Բերան կա հաց չկա, հաց կա բերան չկա:

Բերնե-բերան, հազար բերան, ասեղը կդառնա գերան:

Բզի գլխին բռունցքով չեն խփի:

Բոյին եմ նայում՝ խելքս է գնում, խելքին եմ նայում՝ գահլես է գնում:

Բրդողը գիտե, խրթողն ի՞նչ գիտե:

Գայլի գլխին ավետարան կարդացին,- շուտ արեք,- ասաց,- ոչխարը գնաց:

Գայլի հետ գառ է ուտում, տիրոջ հետ սուզ է անում:

Գայլից վախեցողը ոչխար չի պահի:

آينده، اين ميزباني در بخش مردان به جمهوری اسلامی ايران و در بخش بانوان به جمهوری ارمنستان واگذار خواهد شد.

قفل نشدن چرخ هواپيما دليل فرود اضطراري در مهرآباد اعلام شد

تهران - ایرنا - معاون عمليات هوانوردی شرکت فرودگاه های کشور با اشاره به فرود اضطراری پرواز تهران - ایروان شرکت هواپیمایی آسمان در فرودگاه مهرآباد تهران، گفت: خوشبختانه این پرواز بدون کوچکترین آسیبی در فرودگاه مهرآباد به زمین نشست.

ابراهيم شوشتری روز دوشنبه در گفت و گو با خبرنگار ایرنا، اظهار داشت: ساعت ۱۰،۴۶ دقیقه صبح امروز یک فروند هواپیمای بوئینگ ۷۲۷ شرکت هواپیمایی آسمان، فرودگاه بین المللی امام(ره) را به مقصد ایروان پایتخت ارمنستان ترک کرد اما پس از دقایقی با اعلام شرایط اضطراری به دلیل قفل نشدن چرخ عقب سمت چپ هواپيما، تقاضای فرود اضطراری در فرودگاه بین المللی مهرآباد کرد. وی افزود: این پرواز به شماره ۵۵۰ که به مقصد ایروان در پرواز بود، با اعلام خلبان مبنی بر وجود نقص فنی در چرخ عقب به مراقبت پرواز فرودگاه مهرآباد، درخواست فرود اضطراری کرد و پس از تخلیه سوخت و انجام سایر دستورالعمل های فرود اضطراری، سرانجام در ساعت ۱۲:۳۲ در باند این فرودگاه به زمین نشست. شوشتری گفت: پرواز یادشده ۱۲۴ مسافر و خدمه داشت که پس از اعلام خلبان، کلیه عوامل امداد و نجات با آمادگی کامل در اطراف باند فرودگاه مهرآباد مستقر و خوشبختانه هواپيما بدون کوچکترین آسیبی در باند فرودگاه یادشده به زمین نشست. معاون شرکت فرودگاه ها خاطرنشان کرد: در زمان فرود اضطراری این هواپيما، عوامل امداد و نجات با حضور به موقع و کف پاشی باند، زمینه را برای فرود ایمن این پرواز فراهم کردند و این هواپيما خوشبختانه بدون هیچ مشکلی به زمین نشست.

در دیدار ظریف و نخست وزیر ارمنستان مطرح شد؛ عزم جدی تهران و ایروان برای تعمیق روابط میان دو کشور

تهران- ایرنا- وزیر امور خارجه کشورمان و نخست وزیر ارمنستان سفر مقامات عالیرتبه ایرانی و ارمنی به تهران و ایروان را نشان دهنده عزم و اراده جدی دو کشور برای تعمیق روابط دانستند.

به گزارش عصر دوشنبه ایرنا از اداره کل دیپلماسی رسانه ای وزارت امور خارجه، محمد جواد ظریف عصر امروز /دوشنبه/ با هویک آبراهامیان نخست وزیر ارمنستان که بنا به دعوت اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس جمهور

رئیس جمهور ارمنستان از محل غسل تعمید حضرت عیسی مسیح در سواحل دریای اردن بازدید کرده است

۱۰،۲۰۱۴

"سرژ سرکسیان" رئیس جمهور ارمنستان که برای یک بازدید رسمی در اردن به سر می برد از محل غسل تعمید حضرت عیسی مسیح در سواحل دریای اردن بازدید کرد. رئیس جمهور ارمنستان در دفتر خاطرات مهمانان یادداشت کرده است: در محل غسل تعمید حضرت عیسی آدم پدیده جاودانی را درک می کند. این جایی است که نظر و فکر های آدم مورد تغییر قرار می گیرد. سیاستگذارم که دولت اردن به فکر حفاظت از این مکان مقدس می باشد و با این گام نشان می دهد که خواهان آغاز گفتگوی تمدن ها می باشد. رئیس جمهور ارمنستان بار دیگر از مقامات اردن برای ایجاد امکاناتی جهت بازدید از این مکان مقدس تشکر کرده است. شایان ذکر است که آقای "سرژ سرکسیان" به همراه پاتریارک ارمنی در بیت المقدس، رهبر دینی اردن و شماری از نمایندگان جامعه ارمنی مقیم این کشور از کلیسای کاراپت مقدس نیز بازدید کرد.

ایران و ارمنستان به طور مشترک میزبان المپیک تابستانی ۲۰۲۱ ناشنویان می شوند

تهران- ایرنا- رئیس فدراسیون ناشنویان گفت که با تصویب فدراسیون بین المللی ورزشهای ناشنویان، ایران و ارمنستان به طور مشترک میزبان المپیک تابستانی ۲۰۲۱ ناشنویان می شوند.

به گزارش ایرنا از فدراسیون ورزشهای ناشنویان، کرم الله علیمرادى افزود: نشستى با حضور والرئ روخلیدیو رئیس کمیته بین المللی ورزشهای ناشنویان (ICSD)، دیمیتری ریروو مدیر ارشد اجرایی ICSD و گریگور گریگوریان رئیس کمیته ملی ورزشهای ناشنویان جمهوری ارمنستان در حاشیه برپایی مسابقات قهرمانی کشتی جوانان و نوجوانان ناشنوا در ارمنستان برپا شد و در این نشست میزبانی بیست و چهارمین دوره المپیک تابستانی ناشنویان ۲۰۲۱ از سوی فدراسیون ناشنویان ایران مطرح شده. وی خاطرنشان کرد که پس از آن اعضای حاضر در نشست موافقت خود را با میزبانی مشترک ایران و ارمنستان اعلام کردند. به گفته وی این موضوع در جلسه هیات اجرایی فدراسیون بین المللی ورزشهای ناشنویان ICSD مطرح می شود و در صورت تصویب در کنگره

داغدار در وضعیتی سخت افسرده به سر می برد و تا چندگاهی نمی توانست بر سر کار برود. آقای واهان پیش از شهادت پسرش بارها به پیرانشهر رفته بود و در یادگان آن جا با پسرش زوریک دیدار کرده بود. وی پس از شهادت او نیز با دلی آکنده از اندوه بار دیگر به آن یادگان رفت و در ملاقات با فرمانده و سربازان هم‌رزم پسرش از ایشان بسی دلجویی و ارج و احترام دید و تا اندازه ای تسکین یافت .

پیکر شهید زوریک با حضور مردم در جایگاه ویژه شهیدان آرامگاه ارمنیان «نور بور استان» تهران به خاک سپرده شد . چندگاهی پس از شهادت زوریک، پدر و مادر او نامه ای از زوریک که از یادگان به نشانی آنان فرستاده بود دریافت کردند. او در این نامه از اوضاع و احوال خود در یادگان نوشته بود و از والدینش خواسته بود که چونان شهروندانی وظیفه شناس و آگاه از خطرات و تهدیدات دشمن بر ضد میهن، همواره وضعیت جنگی حاکم بر کشور، بخصوص مقررات خاموشی شبانه را رعایت کنند و به هواپیماهای بمب افکن دشمن فرصت جهت یابی ندهند . چون بستگان نزدیک زوریک در شهر اراک ساکن بودند، در کلیسای مسروپ مقدس آن شهر نیز مجلس ترحیمی توسط هیات کلیسا و مدرسه آن شهر وابسته به خلیفه گری ارمنیان تهران به مناسبت شهادت این فرد دوست داشتنی برگزار شد . ارتشیان و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اراک به سبب آن که زوریک یک ارمنی با اصلیت اراکی بود در پی شهادت او ارج و احترام خاصی برای ارمنیان اراک قائل هستند. در همین ارتباط عکس بزرگ شهید زوریک در مرکز سپاه پاسداران اراک بر دیوار نصب شده است .

کشورمان به تهران سفر کرده است ، دیدار و گفت و گو کرد. در این دیدار طرفین سفر مقامات عالی‌رتبه ایرانی و ارمنی به تهران و ایروان را نشان دهنده عزم و اراده جدی دو کشور برای تعمیق روابط عنوان کردند . طرفین همچنین در خصوص روند رو به گسترش روابط تهران و ایروان در همه عرصه ها به ویژه در ابعاد اقتصادی و بازرگانی ، امور زیربنایی و گردشگری گفت و گو و تبادل نظر کردند. ضرورت رفع موانع موجود در روند توسعه همه جانبه روابط در عرصه های اقتصادی و بازرگانی از دیگر خواست های دو طرف بود. دو طرف تداوم سفر مقامات عالی‌رتبه دو کشور و رایزنی و مشورت و تبادل نظر در خصوص روابط دو جانبه و مسائل مورد علاقه و اهتمام مشترک در این باره را خواستار شدند.

زوریک مرادیان، نخستین شهید ارمنی

تهران- ایرنا- زوریک مرادیان (مراد مسیحی) نخستین شهید ارمنیان است که تمام ارمنیان ایران از شهادت او به طور غیرمنتظره ای یکه خوردند.

وارتان آقاخانیان « شهیدی از خانواده زحمتکش ارمنی

تهران- ایرنا- «وارتان آقاخانیان» سرباز ارمنی بود که در ۹ دسامبر ۱۹۸۵ (۱۸ آذر سال ۶۴) در جزیره مجنون به شهادت رسید.

به گزارش ایرنا به نقل از کتاب ' جنگ تحمیلی ۸ ساله و ارمنیان ایران ' ، وارتان در زمستان ۱۹۸۴ (سال ۶۳) و در سن ۱۹ سالگی برای خدمت معرفی و به اهواز اعزام شده. او پس از پایان دوره آموزشی به لشکر زرهی ۹۲ اهواز اعزام شد و به جبهه رفت. این هموطن ارمنی یک روز پیش از شهادت با خانواده خود تماس تلفنی برقرار کرد. وارتان فرزند بزرگ آقای گابریل و خانوم ارتوش بود، آنها سه فرزند دیگر به نام های واهیک ۱۸ ساله، وارسنیک ۱۵ ساله و هاسمیک ۱۳ ساله دارند. واهیک درباره خاطرات برادر شهیدش می گوید: سرهنگ گردان وارتان روزی از سربازها شغل پدراناش را سوال کرده بود و دریافته بود که بیشتر سربازان از خانواده های اقشار زحمتکش جامعه هستند. وارتان در سال ۱۹۶۵ (سال ۱۳۴۴) در تهران در خانواده ای زحمتکش به دنیا آمد. پدر کشاورزش در سال های جوانی از روستای سنگباران از توابع فریدن به تهران آمده بود و به مدت ۲۵ سال از عمرش را در کوره یک کارخانه رنگ سازی سبری کرده بود. وارتان با گذراندن تحصیلات ابتدایی در مدرسه «نائیری»

به گزارش ایرنا، در کتاب « جنگ تحمیلی ۸ ساله و ارمنیان ایران » درباره این شهید سرفراز آمده است: زوریک فارغ التحصیل دبیرستان « کوشش مریم » بود، پس از آن که در آزمون کنکور ورود به دانشگاه شرکت کرده و پذیرفته نشده. وی برای جلوگیری از هدر رفتن وقت و برای انجام وظیفه شهروندی خود در قبال میهنش ایران که در جنگی تحمیلی قرار داشت به خدمت سربازی رفت. به یادگان واقع در منطقه جنگی پیرانشهر فرستاده شد و در آن جا با وظیفه شناسی و از خودگذشتگی خود محبوبیتی به دست آورد. شهادت زوریک مرادیان در ۱۴ اکتبر ۱۹۸۰ (۲۲ مهر ۱۳۵۹) به هنگامی که در سنگر قرار داشت و آماده برای شلیک خمپاره بود، روی داد . یادگان هدف بمباران های پیوسته هواپیماهای دشمن قرار گرفت و یکی از بمب ها در سنگر زوریک منفجر شد و او با افتخاری شایسته شهیدان به شهادت رسید. زوریک شیفته ورزش بود. زوریک مرادیان در سال ۱۹۶۰ در تهران به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی و راهنمایی را در مدرسه «سهاکیان» و متوسطه را در دبیرستان «کوشش مریم» گذراند.

او شیفته ورزش بود و فوتبال بازی می کرد به همین دلیل بود که جمعی از دوستانش تیم فوتبالی به نام «شهید زوریک مرادیان» تشکیل دادند. این تیم در بازی های سراسری ارمنیان که توسط باشگاه فرهنگی و ورزشی «آرارات» هر ساله برگزار می شود و دیگر مسابقات ورزشی شرکت می کند . او چهار خواهر دارد و تنها برادر آنان بود. دو تن از خواهرانش ازدواج کرده و تشکیل خانواده داده اند، دو خواهر دیگرش دوره دبیرستان را به پایان برده مشغول کار هستند. پدرش، آقای واهان، راننده کامیون است و مادرش، خانم کاتارینه، خانه داری می کند . زوریک نخستین شهید ارمنیان در جنگ بود، از این رو، تمام ارمنیان ایران از شهادت او به طور غیرمنتظره ای یکه خوردند و موجی از درد و اندوهی عمیق پدید آورد . پدرش پس از شهادت پسر با دلی

تهران، تحصیلات خود را در یک هنرستان ادامه داد اما آن را ناتمام گذاشت و به کار پرداخت. مراسم هفتمین روز شهادت وارتان در کلیسای «مترجمان مقدس» برگزار شد.

«هراج» و «هنریک» شهدای مفقود الاثر ارمنی

تهران - ایرنا - «هراج هاکوپیان» و «هنریک درهوانسیان» دو شهید مفقودالاثر از هموطنان ارمنی هستند که جان خود را برای دفاع از میهن فدا کردند. شرایط شهادت هراج و هنریک یکسان است و می توان گفت، زنده یا مفقود بودن این دو سرباز نیز احتمال برابر دارد، از این رو بر پایه اطلاعات به دست آمده، این دو در زمره شهیدان ارمنی جای گرفته اند.

برخی تحقیقات نشان از احتمال شهادت این دو در ۹ آوریل سال ۱۹۸۷ (۲۰ فروردین سال ۱۳۶۶) حین خدمت در پادگان قصر شیرین و در عملیات نظامی بابا هادی در منطقه همان پادگان دارد.

روزنامه ارمنی زبان «آلیک» در شماره ۹۶ مورخ ۱۱ مه ۱۹۸۷ نوشت: ارمنیان ایران دو شهید گرانها نیز در راه برقراری حقوق پایمال شده ایران و بازگرداندن اراضی اشغالی تقدیم کردند.

هراج هاکوپیان و هنریک درهوانسیان دو سرباز لشکر ۸۱ زرهی باختران (کرمانشاه) در حین عملیات «کربلای ۹» که هدف آن آزادسازی منطقه ایرانی باباهادی در شمال شرق قصر شیرین بود خون خود را با خون شهیدان بسیار ایران در هم آمیختند و نمونه ای از ایثار و استثنایی آفریدند.

باگرات کنیش آبنوسیان (درهوانسیان) و آرات همزمان ارمنی در یگان آنها به عنوان شاهدان درگیری برای والدین شهیدان نقل کرده اند که نخست هنریک بر خاک افتاد و سپس دوست صمیمی او هراج با دیدن این صحنه خود را به خطر انداخت.

او کوشید همزمرش را به پشت جبهه برساند، اما خود نیز بر خاک افتاد و سزاوار مرگی قهرمانانه شد. این واقعه در ۹ آوریل ۱۹۸۷ روی داد. معاونت ایثارگران لشکر ۸۱ زرهی در نامه ای خطاب به بنیاد شهید اصفهان مورخ ۲۵ آوریل سال ۱۹۸۷ (۵ اردیبهشت سال ۱۳۶۶) با تایید شهادت دو گروهان هراج هاکوپیان و هنریک درهوانسیان اعلام کرد: پیکرهای پاک این شهیدان در منطقه باقی مانده اند.

شهید هراج ساکن جلفای اصفهان و شهید هنریک ساکن شاهین شهر بود. پدر هنریک که برای دیدار با مسولان ارتش و نمایندگان ارمنی مجلس به تهران آمده بود، برای چاپ اطلاعیه شهادت پرسش به روزنامه «آلیک» نیز مراجعه و با سردبیر روزنامه دیدار کرد، او درباره این رویداد دردناک و شهادت دلآورانه آنان سخن گفت.

روزنامه «آلیک» در شماره بعدی خود مورخ ۱۲ مه ۱۹۸۷ نوشت: «بستگان دو سرباز هراج هاکوپیان و هنریک درهوانسیان در تهران با تماس با دفتر روزنامه اعلام کرده اند که والدین آنها در جلفای اصفهان هنوز جستجو و مراجعه به

«باباخانیان» از کمک مالی به جبهه تا تقدیم جان برای

حفظ وطن

تهران - ایرنا - نوریک باباخانیان در ۷ جولای ۱۹۸۶ (۱۸ مرداد ۱۳۶۵) به خدمت سربازی اعزام شد و در ۲۲ - امین ماه خدمت خود در ۷ ژوئن ۱۹۸۸ (۱۳ خرداد ۱۳۶۷) در جبهه عین خوش به افتخار شهادت نائل گشت.

نوریک با آگاهی کامل از اهمیت خدمت به ایران و میهن به خدمت رفت و از این رو آماده هرگونه جانفشانی بود. در طول خدمت خود خارج از وظایف سربازی اش حتی از کمک مادی به جبهه نیز دریغ نمی ورزید. برای مثال بهای خرید ۲۰ تن سیمان توسط شورای خلیفه گری ارمنیان تهران را خود پرداخت کرد و در تاریخ ۱ ژوئن ۱۹۸۷ درست یک سال پیش از شهادتش به نام خلیفه گری به جبهه فرستاد و به واحد ۴۱۰ لشکر ۷۷ تحویل داد.

تشییع پیکر این شهید با حضور انبوه مردم در روز ۱۲ ژوئن انجام شد. مراسم مذهبی تدفین در کلیسای «سروتس وارتانانتس» به ریاست اسقف اعظم آرداک مانوکیان خلیفه ارمنیان تهران برگزار شد. در کلیسا پدر روحانی به مناسبت شهادت نوریک سخنانی ستایش آمیز بر زبان راند و مفهوم و معنای جانفشانی و شهادت در راه میهن را تشریح کرد. سپس پیکر شهید را به آرامگاه ارمنیان «نور بوراستان» تهران منتقل کرده در جایگاه ویژه شهیدان به خاک سپردند.

شهید نوریک باباخانیان در سال ۱۹۶۳ در تهران به دنیا آمد. دارای ۴ برادر و یک خواهر است. دوره ابتدایی تحصیلی را در دبستان ارمنیان «سهاکیان» گذراند و مقطع دبیرستان را در رشته ریاضی در دبیرستان ارمنیان «کوشش داویدیان» به پایان رساند و سپس به خدمت سربازی رفت و...

«خاچاطوریان» در اسفندی که رنگی دیگر یافت

تهران - ایرنا - رازمیک خاچاطوریان، از شهدای بلندمرتبه دفاع از وطن است که در اسفند ماه سال ۱۳۶۶ به درجه والای شهادت نائل آمد.

رازمیک خاچاطوریان نیز در سن خدمت سربازی خود مانند بسیاری از جوانان ارمنی با احساس و وظیفه شهروندی، و با توجه به اوضاع سیاسی بسیار حساس جمهوری اسلامی ایران، در آوریل ۱۹۸۶ (فروردین ۱۳۶۵) برای خدمت معرفی شد. دوره آموزشی خدمت سربازی را در تهران گذراند، سپس به پادگانی در میان شهرستان های اهواز و امیدیه در منطقه جنگی استان خوزستان اعزام شد و تا بیست و سومین ماه خدمت دو ساله خود در آنجا خدمت کرد. در راه انجام ماموریت میان امیدیه و اهواز هدف گلوله پلید دشمن قرار گرفت و به سختی مجروح شد و در بیمارستان جان سپرد و به افتخار شهادت در راه دفاع از میهن نائل گشت. پیکر این شهید پس از انتقال به تهران با حضور نمایندگان خلیفه گری و جمع چشمگیری از مردم در ۱۱ مارس ۱۹۸۸ تشییع شد. مراسم مذهبی تدفین به

اجتماعی ارمنی، دو نماینده ارمنیان در مجلس شورای اسلامی، نماینده معاونت اینارگران نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی، ارتشیان و پرچمداران حضور داشتند.

مراسم مذهبی تدفین در کلیسای «مریم مقدس» به ریاست اسقف اعظم آرداک مانوکیان، خلیفه ارمنیان تهران، برگزار شد. خلیفه ارمنیان با خواندن خطبه در کلیسا بخصوص به انگیزه های سیاسی جنگ تحمیلی و تهدیدهای برنامه ریزی شده و توطئه آمیز بر ضد کشور پرداخت و خدمت در ارتش و حضور در جبهه ها را وظیفه ای مقدس شمرد و در این رابطه نیز شهادت را مرگی آگاهانه و جاودانگی دانست. در محوطه کلیسا با حضور انبوه جمعیت در برابر تابوت پیکر گایگیک، آقای روییک گریگوریان از سوی شورای خلیفه گری ارمنیان تهران، آقای نرابر السایان از سوی هم اندیشان آن شهید و موسسه «آلیک»، آقای وارنگس باشیان از سوی باشگاه ورزشی و فرهنگی «آارات» و نماینده معاونت اینارگران نیروی زمینی ارتش سخنانی در خور ایراد نمودند. سپس پیکر آن شهید را به آرامگاه ارمنیان «نور بوراستان» تهران منتقل و در جایگاه ویژه شهیدان به خاک سپرده شد. کشیش ارشد آهارون درگالستیان نایب خلیفه ارمنیان تهران، آقای وارتان وارتانیان نماینده ارمنیان تهران و شمال در مجلس شورای اسلامی، و جوانی از سوی دوستان گایگیک بر سر مزار تازه شهید به گونه ای شایان سخنرانی نمودند. در شامگاه آن روز، اسقف اعظم آرداک مانوکیان با گروه کشیشان و نمایندگان شورای خلیفه گری و آقای وارتان وارتانیان برای عرض تسلیت به خانه آن شهید رفتند و با خواندن دعا و نیایش خانواده شهید را دلداری دادند. شهید گایگیک تومانیان فرزند سرکیس و هاسمیک تومانیان دارای یک برادر (متاهل) و یک خواهر است که هر دو نیز عضو باشگاه فرهنگی و ورزشی «آارات» هستند و با حضور خدمتگزارانه خود در زندگی ملی - اجتماعی جامعه ارمنیان خدمت می کنند. گایگیک فرزند کوچک این خانواده بود. او در ۲۷ آگوست ۱۹۶۱ زاده شد. تحصیلات ابتدایی را در مدرسه ارمنیان «هور» گذراند و دوره دبیرستان را در مدارس ارمنیان «کوشش داوتیان» و «کوشش مریم» فرا گرفت، سپس ادامه تحصیل داد و از مدرسه عالی بازرگانی فارغ التحصیل شد. گایگیک هنوز خردسال بود که به عضویت باشگاه ورزشی و فرهنگی «آارات» درآمد و عضو فعال و فداکار آن بود. او از سوی «آارات» به شعبه های این سازمان در تبریز و ارومیه اعزام شد و با فداکاری و شور جوانی خود در مقام سرپرست و مسوول سازماندهی جامعه ارمنیان آن دو شهر در تربیت نوجوانان و جوانان با روح ملی و عقیدتی و انجمن کوشید و ثمره ای چشمگیر از خود بر جای گذاشت.

ادای احترام برادران و خواهران مسلمان بسیجی به شهیدان ارمنی در آرامستان ارمنیان تهران

به مناسبت هفته دفاع مقدس گروهی از برادران و خواهران مسلمان بسیجی از آرامستان ارمنیان تهران واقع در جاده خاوران دیدار کردند و به شهیدان ارمنی جنگ تحمیلی ادای احترام کردند و بر مزار آنان فاتحه خواندند و برای شندی روانشان دعا کردند.

ریاست اسقف اعظم آرداک مانوکیان، خلیفه ارمنیان تهران، در کلیسای «مترجمان مقدس» برگزار شد. در آن جا پدر روحانی مانند همیشه در خطبه های خود با تشریح انگیزه های سیاسی جنگ تحمیلی رژیم بعثی عراق بر ایران به تحریک ابرقدرت ها و در پی آن حملات وحشیانه هوایی و زمینی به شهرهای ایران در طول عملیات جنگی و قربانی شدن پیوسته مردم بی گناه، توطئه های پلید بر ضد کشور ما را به شدت محکوم و برای آسایش روح شهید رازمیک دعا کرد و برای والدین و بستگان او صبر و شکیبایی مسئلت نمود. در حیاط کلیسا، آقای وارتان وارتانیان، نماینده ارمنیان تهران و شمال در مجلس شورای اسلامی، ضمن عرض تسلیت، از اینار آن شهید در راه میهن قدردانی کرد. سپس پیکر شهید به آرامگاه ارمنیان «نور بوراستان» تهران منتقل و در جایگاه ویژه شهیدان به خاک سپرده شد. شهید رازمیک خاچاطوریان در ۱۹۶۵ در تهران به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی را در مدرسه ابتدایی ارمنیان «نائیری» گذراند. سپس با ناتمام گذاشتن تحصیلات به کار فنی روی آورد و استادکار برق خودرو و باطری سازی شد. او فرزند آقای نرسیس و خانم سیرانوش بود و دو خواهر و یک برادر دارد.

شهیدی از جنس مرزداران خاک و آب وطن

تهران - ایرنا - هوانس جوان پیش از معرفی به خدمت از ارومیه به تهران منتقل شده و به عنوان مکانیک مشغول کار بود که لباس مقدس سربازی برای دفاع از خاک وطن را بر تن کرد.

والدین او در ارومیه زندگی می کردند و به باغداری مشغول بودند. خواهر بزرگش ازدواج کرده و سال ها بود که در تهران زندگی می کرد. هوانس بارسقیان به تهران آمده و مکانیک، پس از معرفی به خدمت و گذراندن دوره آموزشی به بخش ژاندارمری در مرزهای کشور اعزام شده بود. او بیش از یک سال در پادگان سردشت که یکی از مناطق درگیری های شدید بود خدمت کرد و در آن جا در ۱۷ سپتامبر ۱۹۸۷ (۲۶ شهریور ۱۳۶۶) به افتخار شهادت نایل گشت. تشییع پیکر این شهید با حضور ارمنیان، آشوریان و جمعیت انبوهی از مسلمانان منطقه ارومیه در روز ۲۴ سپتامبر انجام شد. مراسم مذهبی در کلیسای روستای ارمنی نشین دیگاله برگزار شد و پس از آن در آرامگاه ارمنیان همان روستا به خاک سپرده شد. به مناسبت هفتمین روز شهادت بارسقیان، در ۲ اکتبر در کلیسای «مترجمان مقدس» تهران مجلس ترحیمی برگزار شد که اعضای خانواده و بستگان شهید و شماری بسیار از ارمنیان در آن حضور داشتند. پس از مراسم مذهبی، آقای آرامائیس نرسیسیان از سوی شورای خلیفه گری ارمنیان تهران سخنان تسلیت آمیزی ایراد نمود و پس از آن نماینده ارمنیان تهران و شمال در مجلس شورای اسلامی سخنرانی کرده شهید هوانس بارسقیان در سال ۱۹۶۶ در روستای ارمنی نشین بابارود از توابع ارومیه زاده شد. در مدرسه ابتدایی و راهنمایی ارمنیان «مسیحا» ارومیه تحصیل کرد و سپس به کار فنی روی آورد. در ۱۹۸۶ به خدمت سربازی رفت و...

«گایگیک تومانیان»، فرزند کوچک خانواده، بزرگ جامعه

تهران - ایرنا - گایگیک تومانیان که از سربازان شهید دوران دفاع مقدس است، کوچکترین عضو خانواده خود بود، که در دفاع از خاک وطن به مقام شامخ شهادت نائل آمد.

این سرباز با احساس وظیفه شهروندی جمهوری اسلامی ایران و مطابق درک و جهانبینی خود، و با هدف خدمت به میهن، در فوریه ۱۹۸۶ (بهمن ۱۳۶۵) خود را برای خدمت معرفی کرد. گایگیک تومانیان مطابق تربیت عقیدتی خود تا آن زمان در عرصه اجتماعی ارمنیان ایران خدمات گسترده ای انجام داده بود. دوره آموزشی خدمت را در شهرهای شاهرود، سپس شیراز گذراند. سپس برای خدمت به لشکر ۶۴ ارومیه اعزام شد و پس از آن به پادگان مریوان در جبهه اعزام شد و در آن جا در ۱۵ آگوست ۱۹۸۷ (۵ مرداد ۱۳۶۶) به افتخار شهادت نائل گشت. تشییع پیکر این شهید در ۲۲ آگوست با حضور بیش از هزار نفر از ارمنیان و هموطنان مسلمان انجام شد. در میان آنان، نمایندگان خلیفه گری و نهادهای

بخشی از نامه ارجونیکیدزه به چیچرین وزیر خارجه

روسیه شوروی

۱۲ سپتامبر ۱۹۱۸

وضعیت ارمنستان رقت انگیز است. در بخش کوچکی از استان ایروان بیش از ۶۰۰،۰۰۰ نفر پناهنده متمرکز شده است که گروه گروه در اثر گرسنگی و بیماری وبا جان خود را از دست می دهند. ترکها در مناطق اشغالی خود بیش از نیمی از ساکنان را قتل عام کرده اند. ترکها در قره باغ، روستاهای شوشی و زانگورور را تصرف کرده اند و ساکنان آن جا دست به مقاومت شدید زده اند.

ارجونیکیدزه

آرشیو وزارت امور خارجه اتحاد شوروی

بخش اسناد چیچرین ۵۶۸۲۲، شماره ۱۴.

گزارش انجمن میهنی اهالی پامباک به شورای مرکزی

انجمن های میهنی ارمنی

(در باره وحشیگری های ارتش ترکیه در ارمنستان شرقی)

۳ دسامبر ۱۹۱۸

لشکرکشی ترکیه به ناحیه پامباک باعث خسارات فراوان اقتصادی و مالی و

فیزیکی در روستاهای زیر شده است:

قره کلیسای بزرگ، قشلاق، یقابلو، وارناتلو، ساروماخلو، دارباز، بزوتال،

حاجی-قارا، پارنی گغ، حماملو، اسپیناک، آوتینگ، چیکدامال، ورتناو، تاپانلو، نعلبند،

قالتاقچی، قاران، آق بولاغ، گیوگیو غوش، گیوران، قره داری، افندی.

منشی، استیان زوریان

آرشیو، انستیتوی تاریخ آکادمی علوم ارمنستان

بخش مدارک شخصی لئو.

شمار ارمنیان در ترکیه امروزی

بر پایه گزارش روزنامه نیویورک تایمز از سال ۱۸۶۰ تا ۱۹۲۲ جمعیتی از ارمنیان بالغ بر ۲۷۰ ۲۲۸۴ نفر بصورت منظم و برنامه ریزی شده توسط حکومت ترکیه عثمانی و ترکیه نوین به رهبری مصطفی کمال پاشا قتل عام شدند با این حال هزاران نفر از ارمنیان که در بخش اروپایی ترکیه بویژه در استامبول زندگی می کردند توانستند تا حد زیادی از واقعه نژادکشی مصون بمانند. صدها هزار نفر نیز در ارمنستان غربی با اختفا تحت پوشش تغییر هویت دینی و ظاهری توانستند جان سالم بدر ببرند، صدها هزار نفر نیز به قفقاز، روسیه، کشورهای عربی، ایران، اروپا و آمریکا پناه بردند.

امروزه حدود ۸۰ هزار نفر ارمنی بصورت رسمی در ترکیه زندگی می کنند که از این میان ۷۰ هزار نفر در استامبول و ۱۰ هزار نفر نیز در آماسیا، آنکارا، بغازلیان، توخت (یودوکیه)، اسکندرون، قیصریه، کاتامونی، سامسون، ترابوزان، قودنیه، اردو و غیره زندگی می کنند. تعداد ارمنیان مسلمان دقیقاً مشخص نیست زیرا آنان در سرشماری های رسمی بعنوان ترک و کرد و مسلمان شمارش می شوند. بیش از ۸۰ سال بعد از تشکیل جمهوری ترکیه تنها در چند سال اخیر برخی از ارمنیان مخفی جرئت یافته اند هویت ارمنی خود را آشکار سازند. امروزه آنان بتدریج به هویت ملی ارمنی و مذهب پدر خود یعنی مسیحیت باز می گردند اما این روند به مدت زمان طولانی نیاز دارد تا اینان بتوانند امنیت جانی کافی داشته باشند و اقدام به اجرای آرزوی دیرینه خود نمایند. با این حال شمار ارمنیان مخفی یا مسلمان در سواحل جنوبی و جنوب شرقی دریای سیاه در خوبا، آرتاشن، هامشن، ترابوزان و غیره، شمال غربی ارمنستان غربی بین ۵۰۰ هزار تا یک میلیون نفر برآورد می شود. در سالهای اخیر تعداد کثیری از ارمنیان مخفی در مناطق مختلف ارمنستان غربی (شرق ترکیه) هویت ارمنی خود را آشکار ساخته اند از جمله در درسیم، دیاربکر، وان و غیره. بنابه برآوردهای سیاحان و مسافران و کارشناسان ارمنی که در یک دهه اخیر از ارمنستان غربی دیدار کرده اند، شمار ارمنیان مخفی حتی تا چهار میلیون برآورد می شود. ارمنیان ساکن در روستاهای ترکیه اکثراً به زبان ترکی یا کردی سخن می گویند. جنبشی نیز در میان جوانان پدید آمده و آنها اقدام به یادگیری زبان مادری ارمنی می کنند و برخی از آنان به جمهوری ارمنستان سفر کرده زبان مادری را فرا می گیرند.

برخی کلیساهای ارمنی از جمله کلیسای جزیره آختامار و کلیسای بزرگ گراگوس مقدس در دیاربکر مرمت شده اند و گروهی از ارمنیان به نیایش آیین پدری خود در آنها می پردازند. بتدیی انجمن های فرهنگی و اجتماعی ارمنی در ارمنستان غربی تشکیل می شوند و ارمنیان مخفی را در جهت شناخت هویت اصلی خود یاری می دهند.

ارمنیان ساکن روستاها به کشاورزی مشغولند. (*)

(*)- ۱. باغداساریان (ا. گرمانیک)، تاریخ نژادکشی ارمنیان، تورونتو ۲۰۱۴، ص

ص ۳۶۴-۳۶۵

ماهنامه ارمنی - فارسی زبان

لویس

صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر

ادیک باغداساریان

نشانی نشریه: تهران صندوق پستی ۹۴۸۸-۱۵۸۷۵

پست الکترونیکی: louys_monthly@yahoo.com

نشانی اینترنت: www.louysonline.com

چاپ احسان - تهران خیابان انقلاب شماره ۱۱۴۸ کدپستی ۶۳۵۶۱-۱۳۱۵۷ تلفن ۶۶۴۹۵۷۶۱

۲۸ صفحه تکشماره ۵۰۰ تومان

اشتراک مجله: تکشماره ۵۰۰ تومان. ایران یک سال ۶۰۰۰ تومان خارج ۵۰ دلار

شماره حساب ۱۴۰۶۸۶۴۹۲ بانک تجارت شعبه مجیدیه سه راه ارامنه

- ♦ مقالات و دیدگاه های مندرج در ماهنامه «لویس» لزوماً بیانگر موضع مدیر مسئول و هیئت سردبیری نیست.
- ♦ مقالات، عکس ها و مطالب رسیده باز گردانده نمی شود.
- ♦ نشریه در حکم و اصلاح مقاله ها مجاز است.
- ♦ استفاده از مطالب «ماهنامه لویس» با ذکر ماخذ آزاد است.

Լույս են տեսել

Էդիկ Բաղդասարյանի նոր գրքերը

ԻՐԱՆԱՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ-ը 10 ՀԱՏՈՐՈՎ

ՀԱՅ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ-ը 7 հատորով

Հայ-պարսիկ դարավոր բարեկամությունը – (Պարսկերեն) دوستی دیرینه ایرانیان و ارمنیان

ԻՐԱՆԱՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ-ը`

(պարսկերեն) 2 ՀԱՏՈՐՈՎ Ժուլ և Ժուլ 1 – تاریخ ارمنیان ایران

Աղվանք, Աղբեջան, Ոճրագործություն եւ Ծավալապաշտություն

ازان، آذربایجان، جنایت و توسعه طلبی (Պարսկերեն)

Հայ Գրականության Պատմություն 3 հատորով (Պարսկերեն) تاریخ ادبیات ارمنی در 3 جلد

Հայկական հարցը, հնագույն շրջանից մինչև մեր օրերը, 2 հատորով (Հայերեն)

Շահնամեն եւ հայկական աղբյուրները (Պարսկերեն) شاهنامه و منابع ارمنی

Կոմիտասը եւ Հայ դասական երաժշտության ձեւավորումը (Պարսկերեն)

کومیتاسی و شکل گیری موسیقی کلاسیک ارمنی

Գիքորը, անգլերեն, 2014, Գորոնտո, Գորոնտո, Գորոնտո, Գորոնտո

Հոդվածների ժողովածու, Հատեր Ա,Բ- Պարսկերեն

گزیده مقاله های فارسی ادبیک باغدادساریان، جلد 1 و 2،، Գորոնտո, 2014

Հոդվածների ժողովածու, Հատեր Գ, Հայերեն

گزیده مقاله های ارمنی ادبیک باغدادساریان، جلد سوم،، Գորոնտո, 2014

Հայ գրականության ընտրանի (Անգլերեն եւ պարսկերեն) Տորոնտո, 2014.

گزیده نثر و نظم ادبیات ارمنی، برگردان فارسی و انگلیسی – ادبیک باغدادساریان، Գորոնտո 2014

Ակնարկ Պարսկերենի Ուղղագրության, (Պարսկերեն) Տորոնտո, 2014.

نگاهی بر شیوه نگارش فارسی – ادبیک باغدادساریان، Գորոնտո 2014

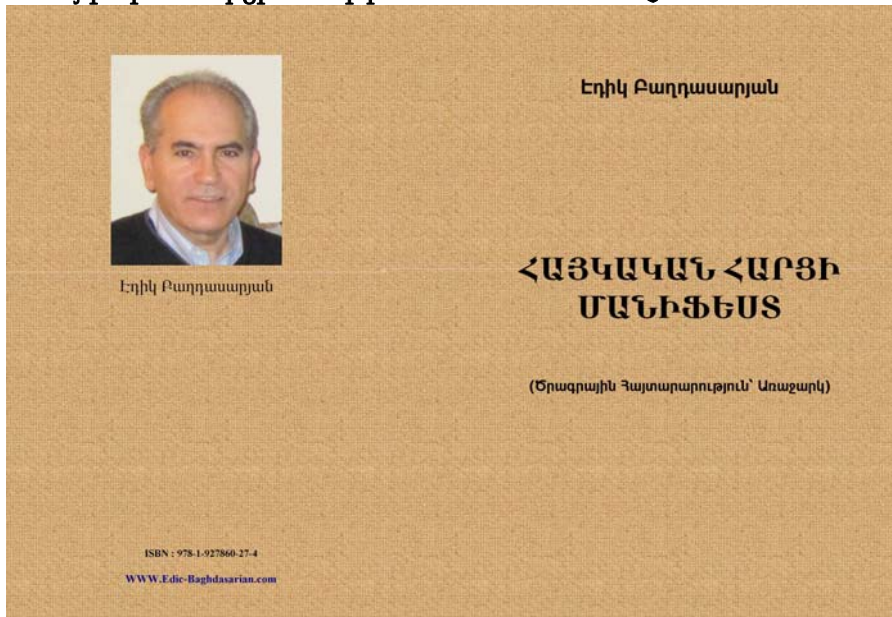
Թարգմանության մասին (Պարսկերեն), Տորոնտո, 2014

نگاهی بر فن ترجمه، فارسی – ادبیک باغدادساریان، Գորոնտո 2014

Հայոց ցեղասպանության Պատմություն, (Պարսկերեն), Տորոնտո, 2014

تاریخ نژادکشی ارمنیان، فارسی – ادبیک باغدادساریان، Գորոնտո 2014

Հայկական Հարցի Մանիֆեստ The Armenian Question Manifesto

Պատվիրելու համար դիմել edbagh@yahoo.com կամ 1-818-627-8643